

HUQUQ

28

(291)

YURIDIK GAZETA

Gazeta 1997-yil 27-avgustdan chiqq boshlagan.

WWW. HUQUQ. UZ E-mail: Info@huquq.uz

Iyul

D.	7	14	21	28	
S.	1	8	15	22	29
Ch.	2	9	16	23	30
P.	3	10	17	24	31
J.	4	11	18	25	
Sh.	5	12	19	26	
Y.	6	13	20	27	

2003

Мустақилликнинг 12 йиллиги олдида

ТАҚДИРИМИЗ ҲАМ, КЕЛАЖАГИМИЗ ҲАМ БИР

Қорақалпоғистон Республикаси
мустақиллик йилларида

Т. ТАНИЙБЕРГАНОВ,
Қорақалпоғистон
Республикаси
Вазирлар Кенгашининг
Раиси

Ўзбекистон Республикасининг мустақилликка эришиши ўзбек ва қорақалпоқ халқлари тарихида янги босқич бўлди. Пойтахти Нукус шаҳри бўлган Қорақалпоғистон Республикаси мустақил Ўзбекистоннинг таркибий қисмига айланди. Халқларимизнинг мустақиллиги қорақалпоқ халқининг иқтисодиётида, ижтимоий ҳаёти, фани ва маданиятининг турли соҳаларида ҳақиқий ижодий фаолият учун кенг имкониятлар яратди.

Ҳозирги кунда республикада умумтаълим мактаблари сони 763 тага етди, 405 та мактабгача болалар муассасаси, 91 та мактабдан ташқари болалар муассасаси, шундан 28 та болалар спорт мактаби фаолият кўрсатмоқда. Хонадонлардаги болалар боғчалари тармоғи ва «боғча-мактаб» мажмуалари ривожланмоқда. Республикада янги типдаги умумтаълим ўқув юрлари, лицейлар, бизнес мактаблар, коллежлар ва бошқалар ривожланмоқда. Нукус давлат педагогика институтини, Тошкент педагогика институтининг Нукус филиали фаолият кўрсатмоқда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 14 июндаги қарори асосида қишлоқ хўжалиги соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар талабларидан келиб чиққан ҳолда ҳамда Оролбўйи минтақаси учун малакали мутахассислар тайёрлаш мақсадида Қорақалпоқ давлат университетининг аграр факультети негизинда Тошкент давлат аграр университетининг Нукус филиали ташкил этилди.

Кейинги беш йил мобайнида янги мактаблар қуриш ва капитал таъмирлаш ҳисобидан 30 та мактаб авария ҳолатидан чиқарилди. 2001 йили ҳашар усулида 2 та мактаб биноси, 2002 йили 8 та мактаб биноси қурилиб, фойдаланишга топширилди. 2003 йилда эса 7 та янги мактабни фойдаланишга топшириш режалаштирилган.

Ўқувчиларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга алоҳида эътибор берилмоқда. Республикадаги барча мактабларда «Манавият ва маърифат» ҳамда «Соғлом авлод» марказлари ташкил этилган. Улар кўргазмалар, кўроллар, адабиётлар билан таъминланган.

Ўқувчиларнинг ҳуқуқий онгини шакллантириш мақсадида ҳар хил кўрик танловлар мунтазам ўтказилиб келинмоқда. «Сиз қонунни биласизми?» кўрик-танловининг якуний босқичида Қорақалпоқ иқтисодиёт ва тадбиркорлик коллежи жамоаси Ўзбекистон миқёсида 1-ўринни эгаллади.

Соғлиқни сақлаш соҳасида ҳам муайян ижобий ўзгаришлар юз берди. Ҳозирги кунда тизим республика аҳолисининг соғлиғини муҳофаза қилиш ва мустаҳкамлаш учун тегишли моддий-техник базага, кадрлар ва илмий салоҳиятга эга. Қорақалпоғистон Республикасида 79 шифохона, 257 амбулатория поликлиникалари, 19 диспансер, 331 фельдшерлик амбулатория шохбчалари, 78 фельдшерлик шохбчалари, 17 та марказий шифохонада болалар бўлимлари, Нукус шаҳрида эса Республика иختисослаштирилган болалар шифохонаси аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йўлида фаолият кўрсатмоқда.

Республика табиётий ҳодимлари табиётий амалиётдан ташқари фаол илмий ва жамоатчилик фаолиятини ҳам олиб бордилар. Жумладан, соғлиқни сақлаш тизимининг фаол ҳодимларидан бири Урал Отаниёзова докторлик диссертациясини ҳимоя қилди. АҚШда стажировкадан ўтди. Унинг ташаббуси билан «Перзент» инсон репродукцияси ва оилани режалаштириш Қорақалпоғистон маркази ташкил этилди. 2002 йилда у Голдман халқаро муқофотининг лауреати бўлди.

Республика аҳолисига маданият ишлари вазирлиги тасарруфидан 3 та давлат театри, 3 та музей, 3 та концерт ташкилоти, 21 болалар бадий санъат ва мусиқа мактаблари, 184 клуб, 430 кутубхона, 2 ўрта махсус ўқув маъсасаси хизмат кўрсатмоқда. Нукус шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Бадий академиясининг Қорақалпоғистон бўлими фаолият кўрсатмоқда.

(Давоми 5-бетда)

Қорақалпоғистон Республикасига бағишланган материаллар билан газетамизнинг 4-5-саҳифаларида танишасиз.

BIR XAT IZIDAN

ГАЗЕТАДА БОСИЛГАЧ

МАСАЛА ЎЗ ЕЧИМИНИ ТОПДИ

«HUQUQ» газетасининг шу йил 2 июль сонидида чоп этилган «Йил бошидаёқ маълум...» сарлавҳали мақола Наманган вилоят прокуратураси томонидан назоратга олинди. Янгиқўрғон туманидаги 54-мактаб ўқувчиси Моҳида Нарзуллаева кўтарган масала — ўқитувчиларга маошларнинг вақтида берилмаётгани, у икки-уч ойлаб қўзғилиб кетаётгани сабаблари атрофлича ўрганилди.

Газетани ҳаёт кўзгуси, деб бежиз айтишмайди, — дейди вилоят прокуратурасининг умумий назорат бўлими бошлиғи вазифасини бажарувчи А.Иранов. — Унда турмушимиздаги ютуқлар билан бирга камчилик ва нуқсонлар ҳам ўз аксини топади. Ана шу камчилик ва нуқсонларни аниқлашда ва уларнинг олдини олишда газета бизга яқиндан ёрдам беради. Бу борада, айниқса, «Ҳуқуқни биз энг яқин кўмақчимиз, деб биламиз. Бунини «Йил бошидаёқ маълум...» сарлавҳали мақола мисолида ҳам кўриш мумкин. Ушбу мақола орқали Янгиқўрғон туманида ўқувчиларнинг ойлик маошлари вақтида берилмай, қонун талаблари бузилаётганидан хабар топди ва зудлик билан унинг олдини олиш чораларини кўрди.

Мақолада қайд этилган ҳолатлар юзасидан ўтказилган текширишлар натижасида тумандаги банкларда нақд пул тушумин етарли бўлмагани боис таълим муассасалари ҳодимларига иш ҳақлари ўз вақтида берилмай қолгани маълум бўлди. Тумандаги 54-мактаб ўқувчиларининг апрель, май ва июнь ойлари учун ҳисобланган 1 миллион 900 минг сўмлик иш

ҳақлари, шу жумладан, М.Нарзуллаеванинг 116 минг 464 сўм тўланмай қолган маоши тўлиқ ҳисоб-китоб қилинди.

Текшириш давомида аниқланган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш ва келгусида унга йўл қўймаслик мақсадида туман ҳокимлигига тақдимнома киритилди. Туман пул кредит комиссияси раиси вазифасини бажарувчи В.Тўхтасинов ва туман «Пахтабанк» бўлими бошқарувчиси раиси М.Умаралиев келгусида қонунни бузмаслик ҳақида расман огоҳлантирилди.

Айни пайтда нафақат Янгиқўрғон туманида, балки вилоятнинг барча туманларидаги умумтаълим мактабларида, шифо масканларида, умуман бюджет ташкилотларида меҳнат қилаётган ишчи-ҳодимлар ойлик маошлари ўз вақтида берилиши прокуратура назоратига олинган.

Абдухусsein МАДАТОВ,
«HUQUQ» мухбири

КЕЙИНГИ СОНДА:
Муҳокама учун мавзу
МАКТАБ, ЎҚИТУВЧИ, РЕЦИТИТОР...

ҲАЙЪАТ МАЖЛИСЛАРИ БЎЛИБ ЎТДИ

СУРХОНДАРЁ вилоят прокуратураси органларининг 2003 йил 1 ярим йиллик давомида ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, жиноятчиликка қарши курашни ташкил этиши, фуқароларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш борасида амалга оширилган ишлари якунлари ҳамда келгусидаги вазифаларга бағишланган кенгайтирилган ҳайъат йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишни вилоят прокурори Б.Нурмухамедов олиб борди. Кун тартибидagi масала юзасидан вилоят прокурорининг 1-ўринбосари Ф.Бойзоқов маъруза қилди. Йиғилишда Республика Бош прокурорининг 1-ўринбосари А.Эргашев иштирок этди ва сўзга чиқди.

(Ўз мухбиримиз)

12 ИЮЛЬ кунини Хоразм вилоят прокуратураси ҳайъатининг кенгайтирилган йиғилиши бўлиб ўтди.

Мажлисни вилоят прокурори Д.Исроилов бошқариб борди.

«Хоразм вилоят прокуратураси идораларининг 2003 йилнинг 1 ярми иш якунлари ҳамда келгусида қонунийликни мустаҳкамлаш, жиноятчиликка қарши кураш борасидаги вазифалар» ҳақида вилоят прокурорининг ўринбосари И.Давлатов маъруза қилди.

Маъруза юзасидан сўзга чиққан прокурор-тергов ҳодимлари жиноятчиликнинг олдини олиш борасида амалга оширилаётган чора-тадбирлар ҳусусида тўхталиб, ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Йиғилишда Республика Бош прокурорининг ўринбосари А.Холмаҳмадов иштирок этди.

(Ўз мухбиримиз)

PROKUROR MINBARI

Мамлакатимизда бозор муносабат-

лари тобора кенг қўлоч ёйиб борган сари аниқ иқтисодий муносабатлар шаклланиб бормоқда. Мана шу жараёнларда қокнинг қолмаслик, адашиб боши берк қўчага кириб қолганининг олдини олишда амалдаги қонунларни билиш муҳим аҳамият касб этади. Бу эса ўз навбатида ҳар бир фуқароннинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишда дадил қадам ташлашига пойдевор бўлиб хизмат қилади. Маълумки, ҳар бир яратилган қонун ва қонун ости ҳужжатларнинг қуч-қудрати ва яшовчанлиги — унинг ҳаётга қанчалик татбиқ этилишига, жамият ҳаётининг барча жаҳалларида тўла жавоб бера олишига боғлиқдир.

даво аризалари билан чиқишга мажбур бўлмоқда. Жумладан, Самарқанд вилояти ҳўжалик судида қўрилган ишни оладиган бўлсак, унда аниқланишича, даъвогар "Ибн Сино" хўсусий фирмасига Пастдарғом тумани ҳокимининг қарори билан доривор ўсимликлар етиштириш учун "Машъал" ширкат ҳўжалиги ҳудудидан 5 га. ер майдони ажратиб берилган. Бироқ "Машъал" ширкат ҳўжалиги тугатилиб,

суди томонидан Бўҳоро вилояти давлат бошқармасининг 2000 йил 6 ноябрдаги 681-сонли буйруғи даъвогар Вобент тумани "М" ҳарид савдо базасининг даъвои бўйича бекор қилинган.

Аниқланишича, Бўҳоро вилояти давлат мулки бошқармасининг мазкур буйруғи билан "Ўзбекистон" акциядорлик жамияти ва унинг мол-мулклари "Вобент пахта тозалаш заводи" акциядорлик жамиятига айлантирилган. Бироқ "Ўзбекистон" акциядорлик жамиятининг 51% акциялари эга бўлган даъвогарнинг розилиги ва рухсати сўралмаган. Қолаверса, "Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя

JAMIYAT VA INSON

ОДАМЛАР ОРАСИГА ҚАЙТИШ

Кўп асрлик тарихий ил-дизларга эга бўлган юртимиз мустақиллик туфайли азалий қадриятлар негизда яна ривожланиш йўлига кирди. Шундай азалий қадриятлардан бўлган инсонпарварлик, кечирувчанлик каби фазилатлар бизга буюқ ажодларимиздан мерос.

Амнистия фармони асосан Жиззах вилоятида 997 нафар маҳкумлар жазодан озод этилган. Фармонга асосан озод бўлиб келганлардан моддий ёрдам сўраб мурожаат қилганлар 83 нафарни ташкил этади.

Уларнинг 79 нафарига жами 2 миллион 149 минг сўм моддий ёрдам берилган. Жазони ўташдан озод этилганлардан 47 нафари ишга жойлаштирилган. Жазодан озод этилган шахсларга жамоатчилик томонидан кўмак беришни ташкил этиш мақсадида йиғилишлар, учрашувлар ташкил этилиши оdatта айланб қолди.

Жиноят кўчасига кириб қолган шахсларни тўғри йўлга бошлаш мақсадида туманларда «ижтимоий кўнкама марказ»лари иш олиб бормоқда. Жиззах вилояти Зарбдор туманида амнистияга асосан 18 нафар фуқаро жазодан озод бўлиб келган. Ушбу фуқароларга 489 минг 780 сўм миқдорида нафақа пули туман «ижтимоий кўнкама маркази» томонидан тарқатилган. Уларнинг 16 нафарига ишга жойлашишида амалий ёрдам берилган.

Амалга оширилган шунча ишларга қарамастан, жойларда, маҳалла ва қорхона, ташкилотларда бундай шахсларга нисбатан жамоатчилик назорати ва кўмагини қучайтириш ҳамон долзарб бўлиб қолаётди. Лоқайлик, масъулиятсизлик каби чидаб бўлмаётган янги жиноий муҳитнинг туғилишига олиб келиши ҳеч кимга сир эмас. Айниқса, шундай ишга хизмат юзасидан масъул бўлган шахсларнинг масъулиятсизлиги ажабланарлиқдир. Зарбдор тумани Ички ишлар бўлими нозирлари У.Ибрагимов ва И.Ибрагимовларнинг амнистия актини ижро этишга оид тадбирларни амалга оширишдаги масъулиятсизликлари туман прокуратураси томонидан ўз вақтида аниқланди ва уларга нисбатан огоҳлантириш берилди.

Б.АБДУХОЛИҚОВ,
Жиззах вилоят прокурорининг ёрдамчиси,
Ш.МАРДОНОВ,
Зарбдор туман прокурори

ТАРАҚҚИЁТ САРИ

Мустақилликка эришганимиздан сўнг, республикада хўсусий мулкни шакллантириш, тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришга катта эътибор қаратилди. Тадбиркорлар манфаатларини ҳимоя қилишга алоҳида аҳамият берилмоқда. Лекин ғуруч қурмаслик бўлмайдиган деганларидек, бу борада қонун бузилиш ҳоллари ҳам учрамоқда. Хўсусан, Республика Бош прокуратурасининг судларда ҳўжалик ишлари қўрилишида прокурор ваколатини таъминлаш бўлими "Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги Қонун, Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 12 январдаги "Ижро интизомини мустаҳкамлаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарор талабларининг бажарилиши ҳамда ҳўқуқий ҳужжатларнинг қонунийлиги билан боғлиқ ҳўжалик низоларини судда қўриш амалиёти таҳлилини ўрганиб чиқди. Бу борада бир қатор камчиликларга йўл қўйилганлиги маълум бўлди. Бу тоифадаги ҳўжалик ишларининг судда қўриш амалиёти таҳлили айрим давлат идоралари ва мансабдор шахслар томонидан қайд этилган қонун талаблари лозим даражада бажарилмаслик, қонунга зид бўлган ҳўқуқий ҳужжатлар қабул қилинаётганлиги оқибатида хўсусий тадбиркорлар, ўрта ва кичик бизнес субъектлари, бошқа юридик шахсларнинг қонуний ҳўқуқ ва манфаатлари бузилаётганлигини кўрсатмоқда. Натижада улар ҳўжалик судларига турли хил

С.Маллаев номли ширкат ҳўжалигига қўшиб юборилгандан сўнг «Ибн Сино» фирмасига қарашли ер майдонлари ҳам олиб қўйилди. Шундан сўнг даъвогар янги ташкил этилган ширкат раҳбариятига мурожаат қилиб, ерларини беришни сўрайди. Лекин ширкат раҳбарияти унинг қонуний талабини қаноатлантирмасдан, аксинча, экилган 550 тул наъма-так ўсимлигини сўғуриб ташлаб, ўрнига галла экиб юборади. Натижада "Ибн Сино" хўсусий фирмаси ҳўжалик судида даъво билан мурожаат қилишга мажбур бўлиб, ажратиб берилган 5 га. ер майдонини қайтариб беришни, етказилган 4 млн. сўм моддий ва 2 млн. сўмлик маънавий зарарни ундиришни сўраган ва унинг даъво талаби қисман қаноатлантирилган.

Қўнгина ҳолларда Давлат мулки қўмитасининг жойлардаги бошқармалари бозор ислохотларини ҳаётга татбиқ этиш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш учун биринчи навбатда масъул давлат идоралари деб эътироф этилган бир пайтда, аксинча ўзлари қабул қилган ғайриқонуний қарор ва буйруқлари билан юридик шахс ва хўсусий тадбиркорларнинг фаолиятларига тўқсинлик қилмоқдалар.

Жумладан, Бўҳоро вилояти ҳўжалик

қилиш тўғрисида "ги қонуннинг 65-моддасига мувофиқ, акциядорлик жамиятининг қайта ташкил этилиши ва тугатилиши акциядорларнинг умумий йиғилиши ваколатларига кириши белгиланган.

Натижада Бўҳоро вилояти ҳўжалик суди томонидан жавобгарнинг қайд этилган буйруғи бекор қилиниб, вилоят давлат мулки бошқармасига нисбатан хўсусий ахрим чиқарилган.

Биз олдимизга келажакда ҳўқуқий-демократик давлат, эркин фуқаролик жамияти қуришни мақсад қилиб қўйган эканмиз, бу эзгу ниятга эришиш учун шу жамиятнинг ҳар бир аъзоси қонунларга ҳўрмат билан қарашни, уни эъзозлаш зарур. Ана шундагина юқоридаги мисолларда келтирилган ҳолатлар тақдорларининг олди олинида, давлатнинг иқтисодий-ижтимоий салоҳиятини ривожлантириш учун ўзини ҳос ҳисса қўлиш истагида бўлган кичик ва ўрта бизнес субъектлари ҳам бу йўлда дадил ҳаракат қилишларига замин яратилади.

Э.ҲОСИЛОВ,
Республика Бош прокуратурасининг бўлим катта прокурори

BURCH

АСКАРЛИККА МУНОСИБ БЎЛСИН

Бундан бир неча йиллар олдин ёшларни ҳарбий хизматга сафарбар қилиш ачинайиш мушкул иш эди. Бир неча марта юборилган қаҳриқ қўғозларидан кейин ҳам улар ҳарбий комиссияга мажбурйот юзасидангина келишарди. Кейинги пайтда бу соҳада қилинган ишларнинг натижасида тубдан ўзгаришлар дейиш мумкин. Эндиликда ёшларнинг ўзлари Ватан олдидаги аскарлик бурчини ўташга ҳайрихоҳлик билдиришмоқда. Бу, албатта, қувонарли ҳол. Шундай бўлсада, бу ҳайрихоҳликка қўланка бўлаётган айрим муаммолар ҳам кўзга ташланиб қолмоқда. Хўсусан, соҳадаги қонунбузилишлар яқинда нисҳосига етган Вазирлар Маҳкамасининг баҳорги қаҳирув тўғрисидаги қарори ижросида ҳам аниқланди.

Ўтказилган текширишларда айрим маҳаллий ҳокимият идоралари томонидан қаҳирик тадбирларни ташкилий ва моддий жиҳатдан таъминлаш ишларига етарлича эътибор берилмаганлиги, маҳаллий ҳокимларнинг қарорлари билан белгиланган қаҳирик комиссияси аъзоларининг ўрнига бошқа шахсларнинг қатнашиши, қаҳирик комиссиялари етарли малакага эга бўлган шифокорлар, тиббий асбоб ва ускуналар билан тўлиқ таъминланмаганлиги, мудоффа ишлари бўлимлари ва қаҳирик комиссиялари аъзолари томонидан хизмат вазибаларига совуққонлик билан қараш, сунистеъмол қилиш, пора олиш, фибрибарлик ҳолатлари мавжудлиги аниқланган.

Комиссиялар томонидан йўл қўйилган қонунбузилишлар юзасидан бугунги кунга қадар 10 та жиноят иши қўзғатилиб, уларнинг 8 таси юзасидан тергов ҳаракатлари олиб боришмоқда, 2 таси бўйича суднинг айблов ҳўқуқлари мавжуд. Сирдарё вилояти, Оқолтин туман мудоффа ишлари бўлими ҳодими Э.Ҳодимуртов жорий йилнинг 21 апрель кўни фуқаро А.Шомуратовни ҳарбий хизматга қўнатиш учун 80 минг сўм пора олганда ушланган.

Қашқадарё вилояти Қосон тумани мудоффа ишлари бўлимининг қаҳирилувчиларни ҳисобга олиш бўлиминиси бошлиғи Ф.Янгитбоев жорий йилнинг 1 май кўни У.Жабборовдан ҳарбий билим юртига йўланма бериш эвазига 350 минг сўм пора олганда қўлга олинган.

Ватан ҳўмояси муқаддас бурч. Шундай экан, барчамиз ана шу бурчнинг тўлақонли оид этилишида ўзимизни масъул деб билишимиз, ўз хизмат вазибаларига масъулият билан ёндашмоғимиз лозим.

Н.СОДИКОВ,
Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг бўлим прокурори

ORAMIZDAGI ODAMLAR

Шундай инсонлар бўладики, уларнинг умр йўллари етишиб келётган ёш авлод учун бамисоли маёб вазибаларни ўтайдилар. Ана шундай ибратли умр соҳибларидан бири Муҳиддин Воҳидовдир.

Ромитан туманининг Шўқурҳўжи қишлоғида туғилган Муҳиддиннинг болалиқ йиллари озулар оғушда ўтди. Оиладаги табиий муҳит таъсиридан китобга ошно туғинди. Отаси Мўмин ака ўғлининг «келажакда албатта ҳўқуқшунос бўламан» деган истагига қарши чиқади. Аксинча, фарзандининг ниятидан қўнгли ёришиди. Ўқуши учун баҳоли қудрат имконият яратиб берди.

Ромитандаги 1-сонли ўрта мактабни «олтин медаль» билан тугатган Муҳиддин ўз мақсади сари дадил қадам қўйди. У соҳа билан яқиндан танишиб, иш ўрганиш мақсадида вақтинчалик туман судига қотиб-лик қилди.

Ватанин хўмоя қилиш ҳар бир йигитнинг бошида бор. Ҳарбий хизмат эзгуликка ташна йигит қўнғида қатъият чироғини ёқди.

Аскарликдан қайтган, пойтахт сариуҳи. Муҳиддин ҳўжатларини Тошкент Давлат университетининг ҳўқуқшунослик факультетига топширди ва талабалик бахтига мўъассас бўлди. Жонажон қишлоғига ҳўшабар билан ошқан йигит ҳафта ўн кўн яқинлари бағрида қувнаб, яна китоб-дафтарларини йиғиштира бошлади. Онанаси ва укаси уни катта йўл мулолишига, қузаити боришди.

— Бор умидим сендан, жон болам. Бизку отанг билан қорам меҳнат ичида қаридик. Сизлар ўқиб одам бўлинглар. Келажак сизларники, — деди она қўлағидаги қувонч ёшларини артиб.

Вақт — оқар сув дейдилар. Ўқиниш имтиёзли диплом билан тамоллаган Муҳиддин Бўҳорога қайтиб, меҳнат фаолиятини Қогон туманларда прокуратурасида

иш ўрганишдан бошлади. Сўнгра қатор йиллар Файзулла Ҳўжаев тумани прокурорининг ёрдамчиси, вилоят прокуратурасининг судларда жиноят ишларини қўришда прокурор ваколатини таъминлаш бўлими прокурори, Файзулла Ҳўжаев тумани прокурорининг катта ёрдамчиси, шу туман

прокуратурасининг терговчиси, катта терговчиси, вилоят прокуратурасининг умумий назорат бўлими прокурори лавозимларида ишлади.

1993 йилда у Олот тумани прокурори этиб тайинланди. Ҳақ орасида прокурорларнинг жазоловчи, қораловчи, қаҳирик қаттиқ одамлар деб аташди. Аслида «прокурор» сўзи лотинча бўлиб, «ғамхўрлик қилувчи» деган маънони англатади. Қонун фақат жазоламайди. Балки ҳўмоя қилади...

У туманда беш йил ишчил фаолият олиб борди. Жиноятчиликнинг олдини олиш борасида бир қатор ютуқлар қўлга киритилди. Ҳўқуқни муҳофаз қилувчи идоралар билан ҳамкорлик қучайтирилди. 1998 йилдан ҳозирги кунга қадар Бўҳоро вилоят прокурорининг воёга етмаганлар ҳақдаги қонунлар ижросидаги назорат қилиш бўйича катта ёрдамчиси вазибаларни адр этиб келаяпти.

Муҳиддинжон ўсиб-ўлғайган оилага ҳавас қилса арзийди. Икки қиз, етти ўғил-

ни оқ ювиб, оқ тараган Мўмин ота ҳамда Шарофат аяларнинг меҳнатларига тасаннолар айтасан, беҳитиб. Эл-юрт ичида доғру таратган, шон-шараф топан пил-лакорлар оиласидан олим, ҳўқуқшунослар, ҳосилот, журналист етишиб чиқди. Бу дунёдан қўз юмган ота-оналарининг му-

ЭЛДАН ОЛҚИШ ОЛИШ БАХТ

родлари ҳосил бўлди. Уларни Оллоҳ раҳмат қилган бўлсин!

Муҳиддин Воҳидов бугунги кунда 3 нафар фарзанднинг отаси. Унинг маснаҳатларига амал қиладиган ўнлаб шогирдлари ва фарзандлари юрт равақи, қонунларимиз устуворлиги йўлида ҳалол меҳнат қилиб келишяпти.

Прокуратура тизимида «суяги қотган» Муҳиддин Воҳидов ярим асрлик қўнғу тўйини нишонлади.

Юбилей дастурхони атрофида ҳамкасблари, ёру дўстлари, ака-укалари, қариндош-уруғлари уни қўнғу сана билан муборакбод этдилар. Вилоят прокурорининг биринчи ўринбосари Олимжон Аслонов Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Рашиджон Қодировнинг юбилейга йўллаган табрик мактубини ўқиб эшиттирди.

Истеъдодли ҳўқуқшунос, ҳаммиса ўзини барқамол авлод йўлида масъул деб билувчи Муҳиддинжонга адолат, ҳалоллик ва поклик йўлидаги хизматлари обрў-эътибор олиб келишига қатъий ишонамиз.

Валижон ЮСУПОВ,
«Адолат нури» газетаси муҳаррири

✓ DOLZARB MAVZU

Мақтаб. Бу сўзда олам-олам маъно бор. Бу мўътабар даргоҳ ҳар бир инсонга нафақат илм, балки катта ҳаётга йўлланма ҳам беради. Бугунги мактабларимиз бундан 10-15 йил олдинги мактаблардан тубдан фарқ қилади. Республиканинг кўпчилиги мактаблари замонавий компьютерлар билан жиҳозланган. Таълим тармоқларини турли ахборотлар билан таъминлаш учун модем тизими жорий этилиб, интернетга кириш имконияти яратилган. Мамлакат мактабларида 6 миллиондан ортиқ ўқувчи таълим олмақда. 450 минг нафар ўқитувчи ёш авлодга илм сирларини ўргатмоқда. Халқ таълими тизимидаги ислохотлар ҳақида соатлаб гапириш мумкин. Лекин бу соҳадаги айрим нопок кимсалар ислохотларнинг жадал боришига тўсиқ бўлмоқда.

ПРОКУРАТУРА органлари томонидан Халқ таълими вазирлиги тизимида бюджет ва бюджетдан ташқари маблағларнинг ишлатилиши ҳамда жорий капитал таъмирлаш ва қурилишга ажратилган маблағлар сарфланишининг қонунийлиги текширилганда бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилинди.

Текширишлар вазирлик ва унинг қўйи тизими мансабдорлари бюджетдан ажратилган маблағлардан самарали фойдаланмаётганлигини, қурилиш-таъмирлаш ишлари етарли даражада ташкил этилмаётганлигини, қурилиш ишлари

га буюртма бериш юзасидан бирорта ҳам тендер савдолари уюштирилмаганлигини, шунингдек ажратилган маблағларни мақсадсиз сарфлаш, ўз шахсий эҳтиёжи йўлида талон-тароҳ қилиш каби суиистеъмолчиликларга йўл қўйилмаётганлигини кўрсатди.

Масалан, Халқ таълими вазирлиги ахборот-таҳлил ва ташкилий ишлар бош бошқармаси бошлиғи З.Жалолиддиновга ҳўжалик юритувчи субъектлар билан шартнома тузиш ваколати берилмаган бўлса-да, у 2002 йил 27 декабрда Самарқанд шаҳридаги «Эл» очиқ турдаги акционерлик жамияти бошқаруви раиси Д.Шукров билан гивҳандлик, ОИТС, алкоғолизм ва чекишнинг олдини олишга қаратилган рангли плакатларни сотиб олиш тўғрисида 78.397.000 сўмлик шартнома тузиб, махсулот олинмасдан, маблағни тўлиқ ўтказиб берган. Ушбу савдо бўйича ҳам тендер ўтказилмаган.

Бундан ташқари, 2002 йил 21 ноябрда Самарқанд вилояти халқ таълими бошқармаси ва «Эл» очиқ турдаги АЖ ўртасида ҳам ана шундай шартнома тузилиб, 37.573.589 сўм маблағ ўтказиб берилган. Вазирлик тизими бўйича 45.108 дондан иборат 3759 комплексларни сотиб олиш учун жами 115.970.589 сўмлик бюджет маблағлари тўланган. Мазкур плакатлар «Ноширлик фаолияти тўғрисида»ги қонуннинг 5-моддаси талабига зид равишда ноширлик фаолияти учун лицензияга эга бўлмаган «Эл» жамияти томонидан ноқонуний чоп этирилган.

Ўз навбатида «Эл» АЖ Самарқанд шаҳридаги «Тонг» масъулияти чекланган жамият билан 105.600 донга рангли плакатни чоп этишга келишиб, шартномага асосан 43.200.000 сўм маблағни ўтказиб берган. Халқ таълими вазирлиги мансабдорларининг хизмат ваколатини суиистеъмол қилиб, ноқонуний шартнома тузиши натижасида «Эл» АЖ нархларини ош и р и б кўрсатиши ҳисобидан давлатга 54.500.000 сўмлик жуда кўп миқдордаги зарар етказган.

«Ўзинкомцентр» марказининг дарсликларини чоп этиш имконияти бўлмаганлиги сабабли, «Dag-al-salam» қўшма корхонаси билан китобларни чоп этиш ҳақида шартнома тузиб, 792.100.000 сўм маблағни ўтказиб берган. Ўзининг ҳисоб рақамида қолган 185.100.000 сўмдан 175.600.000 сўминики китоб муқоваси тайёрлашга, солиққа ва муаллифга қалам ҳақи тўлашга сарфлаган. 9.500.000 сўминики даромад сифатида ўзида олиб қолган, қўшма корхона эса китобларни чоп этиш харажатларини сўний равишда ошириб, ноқонуний равишда 257.000.000 сўминики ташкилотнинг ўзида олиб қолган. Мазкур «ўйин»лар натижасида давлат бюджетига жами 266.500.000 сўм зарар етказилган.

ХАЛҚ ТАЪЛИМИДАГИ

«ЎЙИЧ»ЛАР

УНДАН ЎҚИТУВЧИЛАР ВА ЎҚУВЧИЛАР ЖАБР ЧЕКМОҚДА

тўғрисида»ги қарори талаблари бузилган ҳолда, вазирлик томонидан мактаб дарсликларини чоп этиш учун ўтказилган тендерда ҳеч бир талабдор қатнаштирилмаган. Қизғин, «Ўзинкомцентр» ўзбек ташки иқтисодий ахборот-тижорат маркази танлов ғолиби деб топилган. Вазирлик томонидан етарли назорат ўрнатилмаганлиги сабабли тендер баённомасига тендер комиссияси раиси, вазирнинг биринчи ўринбосари Р.Аҳлиддинов ўрнига бошқарма бошлиғи Р.Отабоева имзо қўйиб, «Ўзинкомцентр» тижорат ахборот маркази директори Ш.Шоаҳмедов иккала эъбодимчаллик билан нархларни белгилаб, ташкилот муҳри билан тасдиқлаб берган. Ушбу ноқонуний «тендер» натижасига асосан марказ билан «Таълимсавдо» Бош бошқармаси ўртасида 977.300.000 сўмлик 393.517 нусхадаги рус тили ва 394.016 нусхадаги «Ўзбекистон тарихи» дарсликларини чоп этириш ҳақида шартнома тузилган.

«Ўзинкомцентр» марказининг дарсликларини чоп этиш имконияти бўлмаганлиги сабабли, «Dag-al-salam» қўшма корхонаси билан китобларни чоп этиш ҳақида шартнома тузиб, 792.100.000 сўм маблағни ўтказиб берган. Ўзининг ҳисоб рақамида қолган 185.100.000 сўмдан 175.600.000 сўминики китоб муқоваси тайёрлашга, солиққа ва муаллифга қалам ҳақи тўлашга сарфлаган. 9.500.000 сўминики даромад сифатида ўзида олиб қолган, қўшма корхона эса китобларни чоп этиш харажатларини сўний равишда ошириб, ноқонуний равишда 257.000.000 сўминики ташкилотнинг ўзида олиб қолган. Мазкур «ўйин»лар натижасида давлат бюджетига жами 266.500.000 сўм зарар етказилган.

Халқ таълими вазирлиги марказий маҳкама-сида ҳуқуқий ҳужжатлар билан ишлаш ва ҳодимларнинг ҳуқуқий билимларини ошириш борасидаги ишлар лозим даражада ташкил этилмаганлиги сабабли амалдаги меҳнат қончилиги талаблари кўпол бузилиб, қонунсиз буйруқ ва йўриқ-номалар чиқарилишига йўл қўйилган.

Бундан ташқари, вазирлик томонидан идоравий назоратнинг етарли йўлга қўйилмаганлиги оқибатида Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 20 августдаги «Ўқитувчилар ва ўқувчилар турмуши моддий шaroитларини яхшилашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори талаблари кўпол равишда бузилиб, ўқувчиларга бепул тарқатиш учун ажратилган ўқув қуроллари ва дарсликлар вазирлик тизими ҳодимлари томонидан талон-тароҳ қилинган.

Масалан, Ургут тумани ХТБ омбор мудири М.Қаландаров 96.300 донда, 44.400.000 сўмлик дарсликларни ўқувчиларга тарқатиш ўрнига ўзлаштириш йўли билан талон-тароҳ қилган.

Вақт кутиб турмайди. Халдемай сентябрь бош эшик қоқиб кириб келади. Яна фарзандлари ма-

табга борадиган ота-оналар дарслик қудирлига тушади. Китоб дўконларидан унча-мунчасини топса бўлади. Лекин нархи осмонда. Сифати ҳам ҳаминқадар. Лекин ачинарлиси, айрим кимсалар дарсликлар устига ўз баҳосини ҳам қўйиб бизнес қилмоқда.

Масалан, Тошкент шаҳар А.Икромов туманидаги 295-ўрта мактаб директори Ш.Абдурахмонов ўз танишлари билан 2002 йил 19 августда «Шарқ зиёкори» АЖ билан тузилган шартномага асосан 30 млн. сўмлик дарсликларни олиб, мактабга кириб қилмасдан 10 млн. сўмлик дарсликларни хусусий тадбиркор Д.Аблакимовга, 20 млн. сўмликни эса Зангиота туманидаги Нурмат исмли номаълум шахсга сотиб юборган.

Халқ учун нондан

сўнг энг муҳими

мактабдир.

Ж. ДАНТОН

20 млн. сўмлик дарсликларни олган Нурмат акаимиз китоблар устига 10 млн. сўм устама қўйиб, «Нурматбой» бўлиб бошқа бировга сотиб юборган бўлса не ажаб. Мактаб дарсликларни устига отининг калласидек баҳо қўйиб сотаётган кимсаларни миллат душманлари десак ҳам хато қилмаймиз. Пул учун йўлномини сотган одамани ким деб аташ мумкин?

Вазирлик ва унинг қўйи тизими раҳбарлари Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 19 мартдаги «Иш ҳақи ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори талабларини кўпол равишда бузиб, вазифасига совуққонлик билан қараб келганлиги учун 2003 йил 1 мартдаги тизимда иш ҳақидан қарздорлик 8.200.000.000 сўмини ташкил этган.

Тизимдаги айрим мансабдорлар эса ўқитувчиларнинг иш ҳақларини ўз вақтида бермасдан, маблағларни талон-тароҳ қилиш билан шуғулланишган. Бу ҳақда ОАВ бонг урмоқда. Лекин нимагадир ишда ижобий силжиш бўлмапти.

Биргина Нурота тумани ХТБга қарашли ёшларни касбга ўргатиш маркази директори Б.Шодиев 2002 йил июнь ойидан декабрга қадар ҳўжатларни сохташатириш йўли билан мактабда ишлаган 32 нафар шахс номига 942.000 сўмлик иш ҳақини ўзлаштирган.

Энг ачинарлиси, умрини халқ таълимига бағишлаган айрим фидойи ўқитувчилар эса маошларини оилаб берилмаслиги туфайли қардорон мактабин ташлаб, бошқа иш билан шуғулланишга мажбур бўлмоқда. Сабрнинг ҳам чеки бор-ку.

Болаларнинг таътил масуми бошланганига ҳам салкам бир ярим ойдан ошди. Лекин кўпгина болалар таътилни уйда, айримлари кўча-қўйда ўтказмоқда. Баъзи вилоят ХТБларида оромгоҳлар ёзги мавсумга ўлда-жўлда тайёрланган. Оромгоҳлар учун ажратилган маблағлар талон-тароҳ қилинган.

Хусусан, Сурхондарё вилояти ХТБга қарашли «Ёш сайёҳлар» оромгоҳига 2.100.000 сўм ажратилиш режалаштирилган бўлса-да, амалда 5.000.000 сўм ўтказилиб, режага нисбатан 2.900.000 сўм ошиқча ишлатилган, оромгоҳ директори Я.Жўрабоев ва ҳўжалик ишлари мудири И.Болташевлар ҳўжатларини сохташатириш йўли билан 1.200.000 сўм бюджет маблағларини ўзлаштиришган.

Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 24 июндаги хатига асосан Япониядан келтирилган 62.000.000 сўмлик 4 минг жуфт болалар пойфазали «Меҳрибонлик» уйларига тарқатилиш кўзда тутилган эди. Бироқ ушбу оёқ кийимларни «Аэропорт» божхона масканда қабул қилиб олган вазирилнинг таълим-таъминот бош бошқармаси бош мутахассиси Ш.Аҳмедов тегишли ҳўжатларсиз «Таълимсавдожиҳоз» корхонаси таъминотчи-

си И.Мамадалиевга топширган. 2002 йил 31 июлда мазкур пойфазалар саноқдан ўтказилганда 2.600.000 сўмлик камомад мавжудлиги аниқланган. Лекин бу ҳақда тергов органларига хабар қилинмаган.

Текшириш жараёнида «сирли» ишлар фош қилинди. Таълим-таъминот бош бошқармаси бош мутахассиси Ш.Аҳмедов ва бошқа мансабдорларга нисбатан жиноят иши қўзғатилди. Етказилган зарар ундирилди.

Бундан ташқари, бюджет маблағлари ҳисобидан амалга оширилаётган капитал таъмирлашга доир пудрат ишларини бажаришда смета нархларини, қурилиш-монтаж ишлари сарф-харажатини сўний тарзда ошириш ва шартнома мажбуриятларини бузиш каби ҳўлатлар кўплаб содир этилган.

Жумладан, А.Авлоний номли халқ таълими ҳодимларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш марказий институтда (ректори Ж.Йўлдошев) институт биносини қайта таъмирлаш ишлари юзасидан тендер савдоси ўтказмасдан, лойиҳа-смета ҳўжатларни экспертиза қилинмай, қурилиш ишларини бажариш учун Тошкент вилоятидаги 4-механизацияланган жамланма шўъба корхонаси билан шартнома тузилган. Қурилишда пудратчи томонидан 6.100.000 сўмлик қурилиш-таъмирлаш ишлари ҳисоботга қўшиб ёзилган. Бюджетга 15.800.000 сўмлик зарар етказилган.

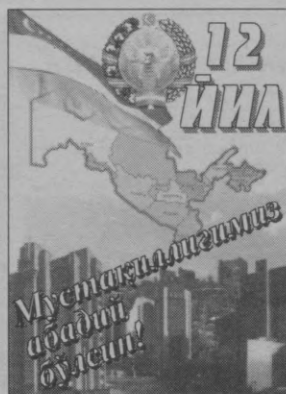
Яна бир мисол. Фарғона вилояти ХТБга қарашли кўзи оқиб болалар мактаб-интернатида амалга оширилган капитал таъмирлаш ишларида ҳам «Нафар-Сервис» кўп тармоқли фирмаси томонидан 11.400.000 сўмлик бажарилмаган ишлар қўшиб ёзилган. Мазкур ҳўлатлар юзасидан жиноят ишлари қўзғатилган.

Бундан ташқари, халқ таълими тизимининг айрим мансабдорлари қалбаки дипломга эга нопок шахсларни ишга қабул қилиб, бюджет маблағларининг ноқонуний сарфланишига сабабчи бўлмоқда. Биргина ўтган йили Тошкент вилояти ХТБ тизимларида 80 дан ортиқ ўқитувчиларнинг сохта диплом асосида ишлаб, маош олиб келаётганлиги аниқланган.

Биз йўл қўйилган айрим камчиликлар ҳақида фикр билдирдик. Ютуқлар ўзимизники, муаммоларни эса бартараф қилишимиз керак. Бунинг учун халқ таълими вазирлиги билан ҳамкорлик қиладиган ташкилотлар давр талаби даражасида масъулиятни ҳис қилиши керак. Чунки фарзандлар келажагидан масъулиятли вазифанинг ўзи йўқ.

Эркин Тўраев,

Республика Бош прокуратураси умумий назорат бошқармасининг прокурори.
Зайинидин МАМАДАЛИЕВ,
«НУҚУҚ» муҳбири

САҲИФАЛАРИМИЗДА ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ

Ҳадемай халқимиз мустақиллигимизнинг 12 йиллик тўйини нишонлайди. 12 йил тарих олдида бир лаҳзадек давр. Лекин ана шу қисқа муддат ичида диёримизда катта ишлар қилинди. Мустақиллик йилларида сиёсат, иқтисод, маънавият соҳаларида қилинган ишларни бугун дунё эътироф этмоқда. Ўзбекистон байроғи жаҳоннинг нуфузли халқаро ташкилотларида баланд ҳилпирамоқда. Бир замонлар ким эдик, энди ким бўлдик. 12 йил ичида меҳнаткаш, танти халқимиз дунёга ўзини кўрсатди. 12 йил олдин юртимизга қадам қўйган сайёҳ Ўзбекистонда ана шу қисқа давр ичида қилинган ишларни кўриб ҳайратланиши табиий.

Биз барчамиз Қорақалпоғистон халқидан, унинг мард, паҳлавон ўғил-қизларидан қийинчиликларга чидамли, сабр-бардошли бўлишни ва она еримизни севиб, обод қилиб яшашни ўрганишимиз керак.

Ислоҳ КАРИМОВ

Ўзбекистон Президенти Ислоҳ Каримов Нукус шаҳрида жойлашган Қорақалпоғистон Республикаси касалхонасининг гинекология бўлими мудири Онесия Саитовага «Ўзбекистон қаҳрамони» кўкрак нишонини топширмоқда.

ХАЛҚ БИЛАН ҲАМНАФАС БЎЛАЙЛИК

Бу муваффақиятларимиз тағ-заминида юртбошимиз Ислоҳ Каримовнинг одил сиёсатини алоҳида таъкидлаш жоиз деб ўйлайман. Қўлга киритган ютуқларимизнинг сабаби Ватанимиздаги тинчлик ва осойишталик десак, адашмаган бўламиз. Тинч юртга яратувчанлик, меҳнат завқи, тўю-томошалар ярашади. Бугун қорақалпоқ диёрининг қайси бир овулига кирманг, сибиэга ва карнай-сурнай овози эшитилади. Кутлуг байрам арафасида ҳар бир инсон босиб ўтган умрига, ўз жамоасининг ютуқларига бир назар солиши табиий. Бугун бу ҳислар менинг юрагимни ҳам қамаб олди. Ўзимга ўзим савол бердим. Қорақалпоғистон Республикаси прокуратурасида 12 йил ичида нима ишлар қилинди? Яқин тарихга назар соладиган бўлсак, терговчи ёки прокурор ҳисобот ёки айблов ҳулосаси ёзиш учун ёзув машинкаси ёнда соатлаб «чик-чик» қилиб ўтирарди. Ходимларимиз энди барча ишларни замонавий компьютерлар билан санокли дақиқаларда бажариб ташлайди. Мана шу оддий қулайлик ҳам мустақиллик берган имконият эмасми? Мустақиллик йил-

лари барча туман прокуратуралари замонавий бинолар билан ташминланди. Ҳақли савол туғилиши мумкин: прокуратура учун ҳукумат шунча имкониятлар яратиб берибди. Прокуратура халққа нима берди?

Биз бугун ишонч билан айта оламиз. Халқнинг ичига қириб бордик. Одамлар бизга ишониб ёрдам сўраб келяпти. Бундан ортқ эътироф бўлиши мумкин эмас. Халқ билан ҳамкорликда ишлашимиз натижасида ўғирлик, товламачилик, безорилик каби жиноятларнинг кескин камайишига эришдик. Бугун прокурорнинг қадами етмаган маҳалла қолмади, десам хато қилмаيمان.

Биз ҳар бир юзма-юз мулоқотда «бизга муаммоларингизни айтинг. Прокуратура сизга ёрдам беради» дея муножот қилаёلمиз. Ўтган асрда улуг адибимиз Фитрат «Юрнинг, дўстлар халқ ичига қирайлик» дея хитоб қилган эди. Ана шу сермаъно сўзлар прокурорларимиз учун дастуриламал бўлмоқда.

Жиноят ишларининг таҳлили шунки кўрсатмоқдаки, нопок ишларга оилада нотўғри тарбия олган ёшлар, бировлар таъсирига тушиб

қолган ўсмирлар қўл урмоқда. Тахлиллардан келиб чиқиб ёшлар билан юзма-юз мулоқотларга эътибор қаратмоқдамиз. Уларнинг муаммоларини ҳал қилиш йўллари ҳокимликлар билан ҳамкорликда меҳнат ярмаркаларини ташкил қилишга алоҳида эътибор қаратмоқдамиз. Бу борада ҳали қўладиган ишларимиз кўп. Қорақалпоғистонда мамлакатимиздаги энг катта саноат корхоналари - Тахтиатш ГРЭС, Қўнғирот сода заводи, «Катекс», «Элтекс» қўшма корхоналари фаолият кўрсатмоқда. 3572 нафар фермер ҳўжалиги яратувчанлик ишлари билан банд. Уларнинг ўз муаммолари бор. Уларни қонуний ҳимоя қилиш борасида прокуратура идоралари катта ишларни қиляпти. Ниятимиз — улар билан ҳамкорлигимизни янада мустаҳкамлаш.

Махсетбой ХОЛМУРОДОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси
прокурорининг 1-ўринбосари,
«Дўстлик» ордени соҳибидир

МИЛЛАТ КЕЛАЖАГИ УЧУН

Она диёримизда ҳаёт ҳар қачонгидан ҳам қайноқ. Сабаби Ўзбекистон халқи мустақиллигининг ўн икки йиллик байрамини муносиб қутиб олиш учун қизгин тайёргарлик кўраётти.

Мустақиллик байрамини муносиб нишонлаш билан бирга республикамизнинг барча корхона, муассаса ва ташкилотларида «Обод маҳалла йили»ни намунали ўтказиш бўйича ҳам бир қатор маданий-маиший тадбирлар қилинмоқда. Хусусан, «2003 йил — обод маҳалла йили» дастури асосида элимиз ҳар бир маҳалласини, турар жойларни, одамларнинг турмуш тарзини янада яхшилашга қаратилган амалий ишлар қилинмоқда. Яқинда С.Хўжалиёнов номидаги Қорақалпоқ Давлат ёш томошабинлар театрида Р.Азизхўжаев ва Х.Мўхаммаднинг «Кувлар танлови», И.Айбатовнинг «Ўн олти ёшгача қиртишмайди» комедиялари ёшлар эътиборига ҳавола этилди.

Қорақалпоқ Давлат ўлкашўнослик музейида талантли актриса, Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон Республикаси халқ артисти С.Ауезованинг 75 йиллик хотира кечаси, «Юз минг жилва билан келар гўзаллар», «Сен яшайсан Орол» кўргазмалари каби тадбирлар ўтказилди. Бундай тадбирларнинг саноғи жуда ҳам кўп. Энг муҳими бугун халқимизнинг қўнғил тўқ, қалби тинч, ҳаёти осуда. Бу эса ўз-ўзидан келиб қолгани йўқ. Унинг ортида халқимизнинг ўн икки йиллик машаққатли меҳнати, истиқлол ғояларига, олиб борилаётган иқтисодий-сиёсий, ижтимоий-маданий ислохларнинг самарасига бўлган қатъий ишонч ётади.

Фурсатдан фойдаланиб, бугун Ўзбекистон халқини ана шу табарруқ байрам билан чин юракдан муборакбод этаман ва хурсандчилигимиз абадий бўлсин дейман.

Тамара ДАУЛЕТМУРАТОВА,
Қорақалпоғистон Республикаси
Маданият ишлари вазири

ОРЗУЛАРИНГ ОЙДИН ВЎЛЕСИ, ФАЗУ!

Фазу Шер-жонова яқинда 18 ёшга тўлди. Уни қорақалпоқ халқи яхши танийди ва фахрланади. Фахрланмай бўладими? Чунки у Зу-лфия номидаги давлат мукофоти

сазовор бўлди. Фазу бу бахтга ўзининг тиришқоқлиги ва меҳнатсеварлиги билан эришди.

У болалигидан ижодга меҳр қўйди. Ф.Шержонова проза жанрида қалам тебратди. Яқинда унинг «Мухаббат бандиргиси» («Мухаббат санжирги») номили илк ҳикоялар тўплами чоп этилди.

— Мақсадим, бугунги кун қаҳрамонларини ўз ҳикояларида ақс эттириш, — дейди унинг ўзи.

Фазу аини пайтда Кегейли туманидаги қурилиш касб-хунаро коллежининг 3-курс талабаси.

Унинг келажақдаги орзулари катта. Орзуларинг ойдин бўлсин, Фазу!

РАҚАМЛАР СЎЗЛАГАНДА:

Қорақалпоғистон Республикаси 1925 йил 16 февралда ташкил топган. 1936 йил 5 декабрда Ўзбекистон таркибига кирган. 1993 йил 9 апрелда Қорақалпоғистон Республикаси ташкил этилди. Ҳудуди — 166,6 кв. км. Ўз давлат байроғи, герби ва мадҳиясига эга. Пойтахти Нукус шаҳри.

Байрам арафасида бажарган ишларимизни яна бир бор таҳлил қилиб, янги режалар тузишга ўрганишимиз. Ҳар дом тўғи тўна билан келиш, элни янада обод, кўнглиларни янада равшан қилишга интилиш бизга одат. Биз бугун эркин ва ҳур яшаётганимиз, ижодий меҳнат қилаётганимиз учун истиқлол имкониятларидан қувонмай туролмаймиз. Туманимиз пилла етиштириш режасини Қорақалпоғистон Республикасида биринчи бўлиб бажарди. Бугунги етиштириш режасини ҳам биринчилардан бўлиб бажариб, эл-юрт олдида юзими ёруғ бўлганини мустақиллигимиз арафасида эришган ютуқларимиздан деб биламиз.

Бугунги кунда деҳқонларимиз мўл-қўл қишлоқ ҳўжалиги махсулотлари етказиб бериш учун ҳаракат қилимоқдалар. Тез орада далаларимизда етиштирилган пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш учун қиз-ғий ҳаракат бошланади. Шулларнинг барчаси элимиз манфаати, турмушимиз фаровонлиги, халқимиз бахту саодати учун қилинаётганлигини ўйлаб қувонмаслик мумкинми? Ахир бундан ўн йилларча илгари ўзимиз учун эмас, фақат давлат манфаатлари, дабдабали режалар учунгина меҳнат қилганимиз, етиштирилган ҳосиллар ўзимиздан узоқларга ташиб кетилганимиз ҳеч кимга сир эмас. Бугун халқимиз нимаки меҳнат қилса, аввало ўз сукули Ватани, оиласи, ўз фарзанди учун қилаётганлигини тушунади.

Маълумки, 2003 йил Президентимиз

Ахмет ИБРАГИМОВ,
Тўртқўл тумани ҳокими,
Қорақалпоғистон Республикаси
Жўқорғи Кенгеси депутати

томонидан Обод маҳалла йили деб эълон қилинди. Дарҳақиқат, маҳалла обод бўлмас экан, эл обод бўлмайди, қўнғил обод бўлмайди. 160 минг аҳоли яшайдиган туманимизда 15 та овул, 20 та маҳалла фуқаролар йиғинлари фаолият кўрсатмоқда. Улар ўз ишларини замон талабларига мос ҳолда ташкил қилишга интиляптилар. Бугунги кунда аҳолининг ижтимоий муҳофазаси давлат эътиборидаги масалалардан бири. Ўтган ярим йил ичида кам таъминланган оилалар, воғта етмаган болалари бўлган оилалар, икки ёшгача фарзандини тарбиялаётган оилалар учун тўланган нафақа ва моддий ёрдам 375 млн. сўмини ташкил қилди. Бу маблағни ўз вақтида етказиб бериш, халқнинг турмуш даражасидан мунтазам бохабар бўлиш ўз-ўзини

бошқариш органлари зиммасига юклатилган. Туманимизда 25 мингдан ошмиқ пенсияонер, ногиронлар ҳамда бokuвчисини йўқотган оилалар яшайди. Ярим йилда улар учун 85 млн. сўмига яқин маблағ тўланган. 160 нафар ёлғиз яшовчи ва ўзгалар парварлишига муҳтож кишилар учун 2251 миң сўмлик давлат маблағи ёрдам сифатида берилди.

Ҳафтининг ҳар чоршанба кўни маҳаллалар кўни қилиб белгиланган.

саклаш, гиёҳвандликка қарши кураш, ёшларнинг нотўғри йўлга кириб кетишининг олдини олиш мақсадида амалий семинар-халқашар ташкил қилинган. Айниқса ёшлар ўртасида ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш учун маҳаллалар ўртасида ёшлар иштирокида ҳар хил спорт, соғлом-лаштираш ва маданий тадбирлар ўтказилмоқда.

Бугунги кунда туманимиз қишлоқ ҳудудиди 7 та спорт комплекслари ишлаб ту-

ЯНГИ ОРЗУ, ЯНГИ

Обод маҳалла йили муносабати билан туманимиз барча аҳолисига мурожаат қабул қилиниб, ободонлаштириш ва кўкалмазорлаштириш 3 ойлигида ҳар бир хонадоннинг 10 туздан мевали, 5 туздан манзарали дарахт, 5 тулгул қўчати ўтказиш ташаббуси қўйилган. Ойликда 167 ташкилот, корхона, муассаса ва 120 миңдан зиёд фуқаро иштирок этди. «Нуроний» жамғармаси ташаббуси билан 50 га. майдонда «Нуронийлар боғи» барпо қилинди.

Маҳаллаларда тартиб-интизомни мустаҳкамлаш, ҳуқуқбузарликнинг олдини олишда туман прокуратураси, ички ишлар бўлими, маҳалла посбонлари, педагог-тарбиячилар ҳамкорликда ишламоқда. Шаҳарда, 5 та қишлоқда 12 та таъин пунктлари фаолият кўрсатапти. Тартиб-интизомни

рибди. Ўз ишларини намуна қилиб кўрсатса арзийдиган Навоий, Бегурий, Шурхон, Уллубег маҳалла ва овул фуқаролар йиғинларининг ободончилик ва фуқаролар билан иш олиб боришдаги тажрибалари кенг оммалаштирилган.

Обод маҳаллаларда элимиз дам оладиган, қўнғилни ёзиб, сўхбатлашиб ўтирадиган масканлар кўп бўлиши табиий. Бу йил «Хотир ва қадрлаш кўни»да Навоий маҳалласи ҳудудиди «Мотамсаро она» хибони ташкил қилинди. 1 га. майдонни эгаллаган хибон атрафи асфальтланган, мевали ва манзарали дарахтлар экилиб, ҳақиқий халқ сайилгоҳига айлантирилди. Бос-ёп канал бўйида ободонлаштириш ишлари кенг кўламли олиб борилади. Ҳар бир маҳалла идораси ва гузари учун ер

Қорақалпоғистон Республикаси прокуратурасининг биноси

Хорижий инвесторлар иштирокидаги корхоналар томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотлар ва кўрсатилган хизматлар ҳажми 2,2 млрд. сўмни ташкил этди. Гранит плиталари, тикув, қандолат ва қурилиш маҳсулотлари каби 8 турдаги янги маҳсулотларни экспорт қилиш йўлга қўйилиб, уларнинг умумий қиймати 26,1 млн. АҚШ долларини ташкил этди.

Қишлоқ ҳўжалигида олиб борилаётган иқтисодий ислохотларни ривожлантириш чоралари кўришмоқда. Ҳукуматимиз минтақда аҳолини яхшилаш бўйича

Толибой ҚОБУЛОВ,
Қорақалпоғистон халқ шоири

Мадҳия

Мустақиллик! Сенинг савту камолнинг,
Нурга кўнди Туркистоннинг кучоғин.
Мусулмон қайтадан мусулмон бўлиб,
Қўларига сурда ноининг ушоғин.
Саодат, бахт қуши бошимга қўниб,
Энди аса қорақалпоқда ўхшадим.

Мустақиллик! Сенинг саолатли даминг,
Топмоқдалар кўп даражларнинг маҳамин.
Ота-боболарнинг рудлари шоддур —
Оқлаб олдик таҳдирланган шайларин.
Юрдадилар элим деб, юртим деб ёниб,
Енг ғимариб, улут ишга боғлади белин...

Мустақиллик! Сенинг ёруз тоғларинг,
Авирмоқда кулоқларинг чанларин.
Сен Навоий бўлиб, «Чор китоб» бўлиб,
Аҳди донинг қилдинг инсон аждоғин.
Монаруннаҳрда ёнган шамшорқоқ —
Амир Темур бўлиб шонли саалатинг.

Мустақиллик! Сенинг шарофатингдан,
Содик йўлдошликка ярамқадман.
Яхшилик нўа бўдиси шу юрда дея,
Учқур отнинг ёли тарамқадман.
Ётти илдим десак Ўзбекистонинг,
Сен ҳуралик сабосин таратмоқдасан...

Мустақиллик! Сенинг ному шавкатинг,
Нурга кўнди Амурдари кучоғин.
Қайтадан улағиб халқ ордуларин,
Қабул қилдик адолатнинг Низоми.
Ғариб-Ошиқ чиққанлигини Қўшиққа
Энди аса қорақалпоқда ўхшадим!..

Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси умумий назорат бўлими бошқари Ш.Абберкулов (ўртада) бўлим ходимлари билан навбатдаги вазифа ҳақида суҳбатлашмоқда.

НАЗОРАТ ИШЛАРИ ЯХШИЛАНМОҚДА

Бошқарма томонидан олиб борилган тезкор қидирув ишлари натижасида 2002 йил давомида 692 та ҳуқуқбузарлик фактлари аниқланиб, давлат хазинасига 474 миллион 455 минг сўм яширилган солиқ суммалари ўндирилиб олинди. Ўтказилган профилактик тадбирлар натижасида ихтиёрий равишда 470 миллион 607 минг сўм тўланди.

2003 йилнинг 6 ойи давомида олиб борилган ишлар натижасида солиқ ва валюта соҳасидаги жами 556 та ҳуқуқбузарлик фактлари аниқланиб, булар бўйича 111 та жиноий иш, 445 та маъмурий ишлар қўзғатилди. Қўзғатилган жиноий ва маъмурий ишлар бўйича бюджетга 341 миллион 571 минг сўм ўндирилди. Ўтказилган профилактик тадбирлар натижасида ихтиёрий равишда 169 миллион 658 минг сўм тўланди. Бошқарма томонидан фақат солиқ ва валютага оид жиноятларни аниқлаш билан чекланиб қолмасдан, солиқ тўловчилар орасида кенг миқёсда тушунтириш ишлари, телекўрсатув, радио ва матбуотда чиқишлар олиб боришмоқда.

Ўтган 6 ой давомида бошқарма ходимлари томонидан жами 686 марта ҳуқуқ-тарғибот бўйича тадбирлар ўтказилди.

Ўтказилаётган ҳуқуқ-тарғибот ишларида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан қабул қилинаётган қарорлар тадбиркорликни ривожлантиришга, ишбилармонларнинг ҳуқуқларини ҳимоялашга, давлат хазинасини тўлдирishга ва шу орқали аҳолининг ихтиёрий муҳофазасини яхшилашга йўналтирилганлиги фуқароларга аффорчила тушунтирилмоқда. Мисол тариқасида айтилган бўлса, мазкур қарорлар туфайли илгари импорт товарлари келиши учун давлат бож, қўшимча қиймат солиғи ва жисмоний шахслардан ўндирилган йиғим ўрнига янча божхона йиғими татбиқ қилинди. Иккинчидан, четдан мол олиб келувчилар товарларини дистрибуторларга ёки савдо ўрни ва назорат қасса аппаратларига эга бўлган улгуржи савдо қилувчи юридик ва жисмоний шахсларга шартнома асосида сотиши мумкин. Демак, бозорда молнинг қўлдан-қўлга ўтиб сотилиши чекланиди ва бу орадаги баҳонинг кўтарилмаслигига асос бўлади. Учинчидан, моллар шартли равишда назорат қасса аппаратлари орқали сотилиши керак. Демак, сотилган нарсанинг пули банкка тўла топширилиши учун ҳисоб-китоб юргизиш осонлашади.

С.ҚУРБОНОВ,

Қорақалпоғистон прокуратураси ҳўзўридаги
Солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши
курашиш бошқармасининг бошлиғи

Қўшаҳифа материалларини «HUQUQ»нинг Қорақалпоғистон
Республикаси бўйича муҳбири Нўриддин ОҚНАЗАРОВ тайёрлади

ТАҚДИРИМИЗ ҲАМ, КЕЛАЖАГИМИЗ ҲАМ БИР

Қорақалпоғистон Республикаси мустақиллик йилларида

(Давоми. Бошланғич 1-бетда.)

Хозирги кўнда Нўкус шаҳрида 10 дан ортиқ илмий муассаса мавжуд. Шаҳарнинг олий ўқув юрлари ва илмий муассасаларида 6 нафар академик, 80 нафар фан доктори ва 650 дан ортиқ фан номзоди ишламоқда. Улар замонавий фан умуммолларининг турли йўналишларида тадқиқотлар олиб бормоқдалар.

Қорақалпоғистонда қорақалпоқ, ўзбек, қозоқ, рус, татар, украин, корей, туркман ва бошқа 80 та миллат вакиллари истиқомат қилишади. Нўкус шаҳрида қозоқлар, корейлар, руслар, туркманлар ва бошқа миллатларнинг миллий-маданий марказлари фаолият кўрсатмоқда.

Ўзбекистон мустақилликка эришгандан бўён республикада хотин-қизларнинг оилада, давлат ва ижтимоий қурилишдаги ролини ошириш, иш билан таъминлаш, улар орасида тадбиркорликни ривожлантириш, ҳуқуқларини муҳофазасида қилишда ихтиёрий ишлар йўлга қўйилган.

Қорақалпоғистон Республикасида 4883 нафар тадбиркор хотин-қизлар муваффақиятли меҳнат қилмоқда. Улардан Маржан Қарлибаева, Қалхан Дўсбергенова, Лола Аллашқурова, Интизор Салабаеваларни тилга олсак бўлади. 3900 тага яқин фермер ҳўжалиқларини хотин-қизлар бошқариб. Республикада хотин-қизлардан 67 нафар фан номзоди, 4 нафар фан доктори етишиб чиққан.

Соғлиқни сақлаш, халқ таълими соҳаларида меҳнат қилаётганларнинг аксариятини хотин-қизларимиз ташкил қилади. Жумладан, Ўзбекистон Республикасида биринчилардан бўлиб «Прогресс» таълим ва тараққиёт марказини ташкил этишган Лилия Логозидзенинг тарбияланувчилари ҳозирги кўнда Ўзбекистонда эмас, балки бошқа мамлакатларда ҳам ўз билимларини ошириб, турли соҳаларда самарали меҳнат қилишмоқда.

Тошкент давлат дипломатия университети талабаси Гулмира Мустафаева, Қўнгирот тумани мактаб ўқувчиси Диана Мамутова, Нўкус бадий санъат лицейининг ўқувчиси Анифа Артыкова, Кеғейли

туманидаги касб-ҳўнар коллежининг ўқувчиси Фазу Шержановалар Зулфия мукофоти совриндори бўлишди.

Қорақалпоғистон миллий таъсирий санъатини ривожлантириш ва хорижий элларга таништи бораида ҳам муайян ижобий ютуқлар қўлга киритилмоқда. Жумладан, Ўзбекистон Бадий Академиясининг Қўрғазмалар залида академик Жуллубай Изентаевнинг бир неча маротаба кўргазмалари ташкил этилди. 2001 йили Мисрдаги Рамадан галереясида унинг шахсий кўргазмаси намойиш этилди.

Истиқлол йилларида мамлакатимизда спортга алоҳида эътибор берилмоқда. Ёшларимизнинг спортга бўлган қизиқиши ҳам кўндан-кўнга ортиб бормоқда. Ёш спортчилардан Еркинбай Қўтибаев тай-бокс бўйича 4 марта жаҳон чемпионлигини қўлга киритган бўлса, оғир атлетикачи Бахтиёр Нуруллаев 2 марта олимпиада ўйинларида иштирок этиб, студент-ёшлар орасида ўтказилган жаҳон чемпионатида ва Осиё ўйинларида совринли ўринларни эгаллади.

Каратэчиларимиздан Рустам Казакоев Германияда ўтказилган жаҳон чемпионатида кўшма медални қўлга киритган бўлса, Истамбулда ўтказилган халқаро мусобақада 3-ўринни эгаллади. Гимнастикачи қизлардан Бўтакўз Баятнова ҳам Осиё ва жаҳон миқёсидаги мусобақаларда Ўзбекистон жамоаси таркибида иштирок этиб, совринли ўринларни қўлга киритди.

Шунингдек, Феруза Ҳайитимбетова жаҳон биринчилигининг кўмуш, Англиянинг Бетфорд шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Президенти соврини учун ўтказилган халқаро турнирда олтин медални қўлга киритди.

Республикада хорижий инвестициялар иштирокидаги қўшма корхоналар тузиш бораида муайян ишлар амалга оширилиб, ҳозирги кўнга келиб диёримизда 43 та қўшма корхона фаолият кўрсатмоқда.

Республикага 2003 йил 1-май ҳолати бўйича чет эл кредит линиялари орқали 6,5 млн. АҚШ доллари миқдориди инвестициялар жалб этилган.

сизлик маҳмини олган. Апрель ойида ўтказилган меҳнат йрмаркасида 58 тақшлот 220 бўш ишчи ўрни билан қатнашиб, 142 киши иш билан таъминланди. 730 киши ишсизлик бўйича нафақа олмақда. Ўтган давр мобайнида бандлик дастурига асосан янги иш ўринлари яратилиш йўлга қўйилди. Дастур режасида 1161 та иш ўринлари режалаштирилган бўлса, 1196 та иш ўринлари амалда ташкил қилинди. Ва бунинг учун 290 млн. сўм маблағ сарфланди. Бу

шонлаш бизнинг мақсадимиздир. Биз йўллар ободлиги, қурилаётган янги иморатларимизнинг ҳўсн-салобати байрам учун муносиб туҳфа бўлишини истаймиз. Шаҳарда кириш дарвозаси қўрқамлиғи, 6 км узунлиқда Тўртқўл қўчасининг шаҳар атрофиди айланма йўлга биравштирилиб, қайта таъмирланганлиги халқимиз учун ҳар томонлама қўлайлиги яратди. Шаҳар марказидаги «Тўртқўл» супер-маркети атрофга кўрқ бағишлайди. Туманимиздан узоқда жойлашган Қизилқум, Қўмбосган массивларини табиий газ билан таъминлаш мақсадида 6 км газ қувурлари ётқизилди. Й.Қурбонов ҳўжалигига тоза ичимлик суви олиб бориш учун сув қувурлари ётқизилмоқда.

Бу Ёнбосқалла аҳолисини тоза ичимлик суви билан таъминлаш имконини беради. 7,5 га. майдондаги янги бозор қурилиб, мустақиллик байрами арафасида ишга туширилди.

Мустақиллик берган имкониятларининг санаб адоғига етиш қийин. Ёшларнинг пухта таълим-тарбия олиши мақсадида ишга туширилган 6 та коллеж бунга мисол бўла олади. 750 ўқувчи таълим олаётган Шўрхондаги санаят-транспорт коллежининг қурилиш ишга туширилиши, 600 ўқувчи ўринли савдо ва маъшии хизмат кўрсатиш коллежининг қайта реконструкция қилинганлиги ана шу ишларимиздан биридир. Банк коллежи тўла реконструкция қилиниб, мустақиллик кўни фойдаланишга топширилди.

РЕЖАЛАР БИЛАН

кедгуси йилда ишга туширилиб, республикадаги йирик трикотаж задаламалар ишлаб чиқаришдан қорхонадан бирига айлантирилди. Хозирги кўнда қорхонани Германия ва Туркиядан келтириладиган янги, замонавий технологиялар ўрнатишга тайёрлаш учун таъмирлаш ишлари давом этмоқда. Мақсадимиз ички истеъмол бозорини сифатли товарлар билан тўлдирish ҳамда ишлаб чиқарилган товарларнинг экспорт қилишдан иборат. Шунингдек, мол-давийлик ҳамкорлар билан қўнабоқар ёғини ишлаб чиқаришдан «Тўртқўл-Ё» Ўзбекистон-Молдавия қўшма қорхонаси тузилиди. Қўшма қорхонанинг низоом жамғармаси 150 минг АҚШ долларини ташкил қилади.

Бўгунги кўнда туманда 990 киши иш-

борадаги муаммони, албатта биравлашиб, ахиллик билан ҳал қилиб бориш талаб этилади. Ана шундагина ўтиш ҳарабидидаги қийинчиликларни енгиш мумкин. Шунинг билан бирига кичик ва ўрта бизнес қорхоналарини ташкил этиш ҳам ишсизлик муаммосини ҳал қилишда муҳим аҳамиятга эга. 417 та кичик ва ўрта бизнес қорхоналарида 5600 киши иш билан банд. Ёшлар кийим кечаклари тикиш бўйича ихти-сослашган «Нафосат» кичик қорхонаси, гилам тўқишга ихтисослашган «Гўлнур», «Ал-Карим» фирмаси, «Шерзод» қўл тармоқли кичик қорхонаси ва «Агроинтекс» иссиқхоналарида юзлаб кишилар ишламоқда.

Мустақиллик байрамига улағиб кетаётган Тўртқўлимиз тўйини ҳам муносиб ни-

JURNALIST SURISHTIRUVI

Тахририятга Шовот тумани маркази, Комилжон Отаниёзов кўчаси, 34-уй 9-хонадонда яшовчи фуқаро Юсуфбой Ҳасановдан келган шикоятни диққат билан кўздан кечириб чиқдим. Унинг дебочасига «...Ҳасанов Юсуфбой томонидан. Ариза-шикоят. 4-маротаба», — деб ёзиб қўйилганини кўриб, бу шахснинг илгари ҳам бошқа ваколатли ташкилотларга ёзишмалар қилганини англадим.

«Шовот тумани марказий шифохонасида аҳолига кўрсатилаётган тиббий хизмат сифати қониқарсиз, жуда ачинарли ҳолда», — деган жумла билан ўз номасини бошлайди аризачи. У аввалги шикоятлари текширилиб, аниқланган хато ва камчилик, қоидабузарлик ҳолатларига ҳуқуқий баҳо берилмаганлиги, бош шифокор Олимбой Холниёзовга нисбатан жиноий иш қўзғатилмаганлигидан нозари бўлиб гапирди. Ва... ўз билганича далил-исботларни келтириб, илгари ёзишмаларининг нусхалари ҳамда бир донна видеокассетани илова қилди.

Видеокассетада уч-тўрт нафар фуқаронинг туман марказий шифохонасидаги шароитдан қониқмай айтган гаплари ёзилган экан. Шикоятни синчиклаб ўқиб, видеокассетадаги шахсларнинг сўзларини тинглаб, уларда маълум даражада ҳақиқат бор деган ўйда суриштирув ўтказишга бел боғладим.

Шовот тумани марказий касалхонасига кириб борганимда у ердангилардан бош шифокор қабулхонасини суриштирдим. У киши ўз аризасига биноан ишдан бўшаб кетган экан. Мақсадимни тушунтириб, бош шифокор ўринбосарлари ва олий тоифали ҳакамлардан бир нечтаси мени шимароқ хоналардан бирига бошлаб борди. Ю.Ҳасановнинг шикоят хати бўйича келганимни айтганимда улардан бири шундай деди:

— Кунни кеча Республика прокуратурасига ёзган хати юзасидан ўтказилган текширув қўнунланганди. Яна ёзибдими? Бўлмаса биз ҳам ёзишмаларга қарши ёзишма билан курашамиз...

Шифокорлардан бири қўлимга бир нечта варақдан иборат хатни тўтказди. Республика ҳуқуқчи муҳофиза қилувчи идораларидан бирига йўлланган хатнинг нусхаси экан. Ю.Ҳасановга қарши ёзилган бу хатга 262 нафар киши имзо чеккан. Унда Ю.Ҳасановнинг соғлиқни сақлаш соҳасига нолайиқлиги, ўзининг жиддий хато ва нуқсонлари сабаб эгалаб турган лавозимидан бошқа ишга ўтказилгани, у эса пастрок мансабда ишлагандан ор қилиб ишга келмасдан шикоятбозлик қилиб юргани ҳақида ёзилган. Энг қизиқ томони шуки, хатда Ю.Ҳасанов фиброгидролиздан олиб фибригара солинади. Мен бундай ўзаро ёзишмалар жараёнида ким ҳақ, ким ноҳақ деган саволга жавоб топиш ниятида шикоят хати муаллифининг ўзи билан учрашдим.

— Олимбой Холниёзовнинг ўз аризасига биноан ишдан кетгани бу, — менинг ёзишмаларим тўғрисида, дегани эмас, — деди Ю.Ҳасанов. — То у жиноий жавобгарликка тортилгунга қадар ёзавераман!

— Ахир республика, вилоят ва туман прокуратураларига ва бошқа тегишли маҳкамаларга ёзган аризангиз бўйича текширувлар

ўтказилиб, қонуний ҳулосалар берилган-ку, — дедим.

— Мен бундан қониқмайман. Энди БМТга, «Озодлик» ва «Би-Би-Си» радиоларига ёзмоқчиман! — дея жавоб берди Ю.Ҳасанов.

Мен ушбу дийдиёларнинг келиб чиқиш сабабларини аниқлаш мақсадида Шовот туман прокуратурасига бордим. Прокурор Г.Янгибоев Ю.Ҳасановнинг турли идора ва ташкилотларга ёзган аризаси юзасидан ўтказилган текширувлар ҳулоаси тўпланган тўрт жилдан иборат ҳужжатларни ол-

қилишига йўл қўйган», — деб тушунча беради Й.Раҳимов.

Албатта, тушунчада таъкидланган бу ҳол муовиннинг лавозими пасайишига сабаб бўлган.

Тушунчалардан бирида эса ҳамширалар тежамкорликини хуш кўрадиган Ю.Ҳасанов ахлатга ташлаб юборилган шприцларни яширинча олиб, уларни беморларга уқол қилишда ишлатганига гувоҳ бўлганликларини таъкидлашади. Булар эса, албатта, О.Холниёзов учун ўз ўринбосарини қуйроқ лавозимга суриб қўйишига туртки бўлган бўлса, ажаб эмас.

Қаловини топган, қорни ёндиради, дейдилар. Ҳар қандай мансабда бўлмасин, тиббиёт ҳодими биринчи навбатда инсон соғлигини муҳофиза қилувчи шахс бўлиши,

димлари бу фактни рад этган. Бироқ болалар шифохонаси бош шифокори К.Юсупов ва туғруқхона бўлим мудираси Г.Ўқубовалар иш фаолияти давомида хато ва камчиликларга йўл қўйганлиги учун эгалаб турган вазифасидан озод этилади. Жаррохлик бўлими мудираси С.Давлетовнинг йўл қўйган хато ва нуқсонлари учун бир ойлик маошининг 30 фоизи жарима тариқасида давлат фойдасига ундирилган. Бош шифокор муовини Ш.Хусайновга ҳайфсан-интизомий жазо тайинланган. Шикоятчининг бу ҳулосалардан қониқмаганининг боиси — у фақат О.Холниёзовни нишонга олганди. Уни жиноий жавобгарликка тортиш, тиббиёт соҳасида ишлагандан маҳрум қилиш унинг ягона мақсади эканини ўзаро суҳбатла-

— Дарвоқе, — дея савол қотдим унга, — сиз ўзинингизни халқаро инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ташкилоти — Омбудсман вакилиман деб юрар экансиз. Шу ростми?

— Албатта, рост. Мана тасдиғи! — деб шикоят муаллифи кўкрагидаги аллақандай значокни пеш қилиб кўрсатди.

— Бирон-бир ҳужжат кўрсата оласизми? — дея сўрадим яна ундан. Юсуф ака эса ҳужжати хивалик бир танишида турганини айтганда ҳайрон қолдим. Ҳеч замонда шундай нуфузли ташкилот ишониб топширган ҳужжатни бирова эммин-эркин бериб қўядими?

Шу ўринда яна бир мулоҳаза. Ўч олиш иштиёқидан ёнган айрим жиззак шикоятчилар аксарият ҳолларда ҳар хил хорижий ташки-

ЁЗИШМАГА ҚАРШИ ЁЗИШМАЛАР

УЛАРНИНГ ҚАЙ БИРИ ҲАҚИҚАТГА МОС?

димга қўйди. Ҳар бир жилда салкам 2 килограмм қоғоз мужассам. Тўртала жилдаги ҳужжатлар билан танишар эканман, Ю.Ҳасанов шикоятларининг бошланиш тарихи ва омилини аниқлаб етгандай бўлдим.

Туғруқхона мажмуаси бўлим бошлиғи Галия Гирфонованинг тушунтириш хатидан: «...О.Холниёзов бош врач бўлган, ўринбосар бўлиб ишлаб келган Ҳасанов Юсупни (имло хатолар тузатилмади, — Э.Б.) тиббий соҳасидаги камчиликлари учун лавозимини пасайтириб, амбулаторияга педиатр қилиб тайинлади. Шу пайдан бошлаб у ишга бормай, фақат тиббий ҳодимлар устидан аризабозлик билан шуғуллана бошлади. Ҳасанов беморларнинг (кам таъминланган, ёрдамга муҳтож оилалар, — Э.Б.) уйига бориб, Инсон ҳуқуқлари ташкилоти — ОМБУДСМАНнинг вакилиман, «Би-Би-Си», «Озодлик» да ишлайман деб интервью (О.Холниёзовни қоралаб, — Э.Б.) олган. Биз ҳар хил текширувларга тушунча ёзавериб, чарчадик. Баъзан маҳсус хоналар муҳрланганлиги (тафтиш ёки текширув туфайли — Э.Б.) сабабли ишлаш қийинлашади...»

Қабул қилиш бўлимининг катта ҳамшираси Р.Рамонова, катта ҳамшира З.Атабаева, болалар шифохонаси бош шифокори Й.Раҳимов, ошпаз А.Комилов ва яна юзлаб фуқароларнинг тушунчаларини кўздан кечирав эканман, Ҳасановчасига аризабозликнинг келиб чиқишининг ўзига хос тарихи борлигини аниқлаб етдим.

«...Бош врач О.Холниёзов билан мен икковимиз Ю.Ҳасановнинг бўлими (бу пайтда Юсуф ака бош шифокор ўринбосари бўлиб ишлаб юрган эди, — Э.Б.) текширилганида у ерда 5-6 та ортиқча қалбаки касаллик варақаси маъжудлигини аниқладик. Унинг ўзи навабатчи врач бўла туриб, қўл остидаги ҳамширанинг қундузи соат 12.00 ларда уқол бўлишига, санитариянинг ўзбошимчалик билан бозорга кетиб

керак. Бу оддий ҳақиқатни англаб етмаган, шекилли Ю.Ҳасанов ўринбосарлиқдан пастроққа тушган, умуман ишга бормай қўйган. У давтавал икки йиллик меҳнат таътилига, сўнг эса ўз ҳисобидан пули тўланмайдиган таътилга чиққан. 2002 йилнинг 1 январидан бошлаб ишга тушиши лозим бўлса-да, олдинги юмшоқ курсисини талаб қилибми, билмадим, негадир ишга бормаган. Лекин токи уни узрсиз прогунчи сифатида ишдан бўшатиб юборишга ҳам ҳаққи бўлса-да, шифохона маъмурияти одамгарчилик юзасидан бу ишни қилмаган. Ю.Ҳасанов уйда ўтирганча турли идораларга ариза ва шикоятлар йўллашдаш чарчамаган. Шикоят юзасидан ўтказиладиган текширувлар чоғидагина у шифохонада пайдо бўларкан. Барча текширувлар аризагўйнинг бевосита иштирокида олиб борилган. Бунга режалар жаррохлик бўлими ҳамшираси Нодира Машарипованинг тушунтириш хатидан ҳам билса бўлади:

«...2002 йилдан бун, — деб ёзади у, — Ю.Ҳасанов текширув устига текширув олиб келаяпти. Ўзи текширувчиларнинг олдида юриб, дори-дармон ва ҳужжатларни кўздан кечириди...»

Албатта, шикоят муаллифининг ваз-қарсонлари юз фоиз уйдирма деган фикрдан йироқмиз. 2002 йилнинг 22 август ойда Ю.Ҳасановнинг Республика Бош прокуратурасига ёзган аризаси юзасидан ўтказилган текширув ҳулосаларини да тегишли маълумотларда дори-дармонлар белгиланган тартиб бўйича берилиб келинаётгани, талон-тароқчиликланиши, беморлар номига қалбаки ҳужжатлар ёзилгани, КВП ва шошилинч тез ёрдам марказига дори-дармонлар ҳужжатлар асосида белгиланган тартибда берилаётганлиги аниқлангани таъкидланади. Жумладан Ю.Ҳасанов ўз аризасида: «Шифохонада ётиб даволанмаган беморларга даволанди деб ҳужжат тузилган», — дейди. Прокуратура хо-

шиши-миз-жа-раё-нида-сез-дим. Лекин қонун ўч олиш май дони эмас. Ундан аламзадалик билан фойдаланиб бўлмайди.

Дори-дармон учун молиялаштирилган 473 минг сўм пулнинг бошқа харажатларга сарфланишига йўл қўйгани учун бош шифокор О.Холниёзов ва собиқ бош ҳисобчи Р.Пиржоновларга нисбатан маъмурий иш қўзғатилиб, уларнинг ҳар бири энг кам иш ҳақининг 5 баравари миқдоридан жарамага тортилган. Пашадан фил ясатгиси келган Юсуфбой аканинг «О.Холниёзов эмас, балки жиноий жавобгарликка тортилиши шарт!», — деб оёқ тираб олиши қулғули ҳол.

лотлар билан муносабатини қойиллатишга тушадилар. Бундай ташкилотлар бу каби айрим шахсларни баъзи минтақаларга ўз вакили қилиб ҳам қўйишади. Маълумоти, савияси, ижтимоий турмуш тарзи (олдин судланганми ёки йўқ)га эътибор берилмаган бўлса, уларда на олий — ҳуқуқий маълумот, на тажриба, на меъёрий саломаатли бор дейсиз. Шу ўринда Ю.Ҳасанов олий-ҳуқуқий маълумоти бўлмаган ҳолда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ташкилоти вакилиман дейишга қандай ҳақди сизга экан. Аслида у бу ташкилот вакили эмас! Ахир, у салкам ўн йил давомида вилоят наркологида диспансерда маҳсус ҳисобда турган-ку?!

Хулоса шуки, Ю.Ҳасанов ўз ёзишмаларини не чоғлик ҳақ деб билаётган бўлса, унга қарши ёзишмалар уюштирилган 262 нафар ҳамшира-ю шифокорлар ҳам ўз даъволарини ўринли деб билмоқдалар. Ҳақиқатни юзага чиқаришда эса ҳуқуқчи муҳофиза қилувчи идоралар ҳулоасидан ўтиб бир нарсани дейишнинг ўзи мантисизликдир. Текширувларни адолат нуқтаи назаридан олиб борилган текширувлар эди дейишга ҳақимиз. Зеро, Шовот тумани марказий шифохонасида ишлаган салкам 300 нафар фуқаро ҳам шундай таъкидламоқда.

Эрпўлат БАХТ,
«HUQUQ» мухбири

ЭРТАЛАБДАН кўчага чиқиб, ичиб келган Эркин одатдагидай отасининг гўрига гишт қалай бошлади. Онасини ташлаб, бошқага уйланиб олгани-ю, ўзини одам ўрида кўрмаслигини айтиб, столни муштлади. Елена унинг ярасига туз себди. «Ўғлим деганда, сени ишдан ҳайдармиди? Уйдаги бор нарсани сотиб бўлдим-ку! Арзон ишга кирасан, қачон битта нон кўтариб келасан! Отанг бир сўм бермас, топганини хотинчасига илмас... Сенинг ўринида бўлганимда ўша хотинининг таъзини бериб, ундан ҳақимни тортиб олардим!» Елена бу сўзлари билан эрини босқинчиликка даъват қилмоқда эди. Эркин жони ҳиқилдоғига келиб, энди Еленанинг ўзини бўралаб сўқшишга тушди. «Ўтириб келишимга сен сабабчиси! Ўғилликниям қотирдинг-у! Амнистияга тушиб қамалмай қолганимга шукур қилибманми?»

— Миллионларни босиб қўйиб, боласига бир тийин раво кўрмасан! — яна жаврашга тушди Елена. — Ердам бериб турсан, камайиб қолармиди! Сенинг ўринида бўлсам, уйига кириб, аширганини тортиб олардим. Бировга айтолмайди, номус қилади, ўғлим шунақа қилди дегани!

Нихоят Эркинга Еленанинг гапи таъсир қилди. «Ростдан ўз ўғлини қаматиб юбормасан» деган ҳаёл «шер» қилиб қўйди. «Кетдик!» деди Еленага. Ҳозир уйда ҳеч ким йўқ, ўзим, хотиниям ишда».

Отаси ёшлигида онасидан ажралиб кетган, бир неча йил савдо ярмақасининг бошлиғи бўлган. Эркин қамокдан қайтганида ярмақага ишга жойлаб қўйган. У келини Еленани ёқтирмади, ўғли уни ишонага олиб борганини қўриб, паттасини қўлга берган, ҳозир Эркиннинг болалиқдан ичига ютиб юрган алами ҳусуматга, адоватга айланиб, сиртига қалқиб чиқмоқда эди. Отаси Елена исмли аёл билан тўқимачилик комбинати ҳудудида ҳовли жой олиб яшаётганини билар, ўзи айтмасда-да бировлардан аниқ турар-жойини суриштириб билиб олган эди. Эрталаб соат ўн бирларда тўқимачилик комбинатига етиб келишди. Мана, «Садоқат» кўчаси. Ибратли атам! Бироқ ота-бола ўртасида меҳр-оқибат, садоқатдан асар ҳам йўқ эди.

Ёвуз ният билан келган эру хотин кўча муолишидан мўралаб, таниш дарвозага ўринча қарашди. Бир аёл кўча супуримоқда эди. Бу ўша! Отасининг бағрига кириб олган ило! Болаларидан кўнглини қолдирган маккора! Аёл ногўш бошини кўтариб, мўралаган башараларга қўзи тушиб, ҳов-

лига шошилди. Дарвозани кулфлади. Эркин кўча кимсасизлигига ишонч ҳосил қилиб, ҳовлига дарвоза устидан ошиб ўтди. Ёнидаги кичкина эшикни ичкаридан очиб, Еленани имлади. Остонага чиққан бекани унинг ичига судраб кириб, диванга ётқизди. Додлашга уринганда, пичоқ тираб, ово-зини ўчирди.

— Пуллар, тақинчоқларни бер!
— Бермайман...

Эркин аёлининг оёғига тепиб, юзига муштлади. ранги оқарганча, бир аҳволда кириб келганини кўрган Ойниса опа кўрқиб кетди.

— Ха болам, нима бўлди? Тинчликми?
Баҳодир тутила-тутила бозорда отасини кўрганини, отаси доимидек маст бўлиб, жанжал бошлаганини, кейин у отасини бир амаллаб истирохат боғига олиб борганини, ҳуллас, бор гапни оқсизмай-томизмай онасига сўзлаб берди. Бу воқеани эшитган она-нинг бошидан ҳуши учди. Полапонини бағрига босган қўш қабил кечгача ўғлини ҳеч қарга чикармади. Кечга бориб эса, уларнинг уйига ҳуққни муҳофиза этувчи орган ходимлари кириб келишди...

BIR JINOYAT TAFSILOTI

ЁЗНИНГ жазирмали июнь ойи. Бекобод шаҳридаги «Гагарин» истирохат боғида онда-сонда шовқин солиб ўйнаб юрган болакайларни ҳисобга олмаган-да ҳеч ким кўринмайди. Шу боис бўлса керак, боғнинг чеккасига келиб тўхтаган автомашинани ҳеч ким кўрмади ҳисоб. Автомашинадан тушган йўловчиларнинг ёшроғи ҳайдовчига пул уза-тар экан, бир қўли билан оёғида зўрга турган бароҳини ушлаб турар, у бўлса ўз навбатига ер тепиниб, озгидан шоди кириб, боди чиқар эди. Мана улар боғнинг ичкари-сига йўл олишди. Негадир йўловчиларнинг ёши улуги қанчалик жазавога берилса, шериги шунчалик вазминлик қилар, индамасдан йўл бозлар эди.

— Мен сенларни барибир тинч қўймайман, шунинг биллиб қўй, — Ҳамроқул ака шундай деб ажриқ устига ёнбошлар экан, чўнтагидан полистилен идиш (стакан-чик) чиқариб, бир сипкоришда идишни бўшапти.

— Ота, шу гапларини нима кераги бор. Бундан буён ичмайман, сенларни ҳам тинч қўйман, деб неча марта ваъда бердингиз, ахир?

— Айтган бўлсам айтгандирман. Аммо биллиб қўй бола, аввал сенларни, кейин оналарингни ўлдирмасдан қўймайман, ҳе ўша... — у шунанганг сўзлар билан сўқинишни давом эттирар экан, орада ўринидан турар Баҳодирга ҳамла қила бошлади. Баҳодир ҳар қанча ҳаракат қилмасин Ҳамроқул акага бас кела олмасди. Бир маҳал Ҳамроқул аканинг қўлида пичоқ ялтиллаб қолди.

— Ана энди сени ўлдирман, — Ҳамроқул ака шундай деди-ю, пичоқ билан Баҳодирга ташланди. Бундай ҳолдан шовқин болан Баҳодир нима қиларини билмай ўзини оқсатган ташлақан, қандай қилиб қўлига тош олди-ю, қандай отасига олди, кейин нима бўлди, билмайди. Ўзига келиб қараса, Ҳамроқул ака қонига беланиб ерда ётган...

...Тонг саҳарда бирор нарса олиб-сотарман, дея онасидан пул олиб чиқиб кетган ўғлининг тушга яқин

ўғил-қизлари ақли-хушли, уйли-жойли эди. Фақат бир ўғли нобоп чиққан, ичкиликка ружу қўйган, шунинг оқибатида бир неча марта қамалган. Умр йўлдоши биринчи гуруҳ ногирони, қарийиб ўн беш йилдан бери ётиб қолган, Николай ака уни ювиб-тараб, саранжом қилиб ўтирар, қизлари, келинлари қарашиб туришарди. Бир ёғи уруш изтироби, бир ёғи хотинининг дардмандлигига юраги сиқилиб, оз-оздан ичиб турарди. Муттасил ичкиликка берилган Тўлкинга насиҳатлар қор қилмас,

Ҳақиқатан ҳам уч кундан сўнг Ҳамроқул ака гирт маст аҳволда пулни ташлаб қилиб, пайдо бўлди. Ойниса опа унда пул йўқлигини, уни маҳалла оқсоқолига берганлигини айтса ҳам қулоқ солмай, битта гапда туриб олди. Шундан сўнг Ойниса опа эрини ноилоҳ оқсоқолининг олдида бошлаб боришга мажбур бўлди. Ўз навбатига оқсоқол кўрсаки, ҳақрамонимиз гирт маст. Унга бу аҳволда гап ўқитиб бўлмайди. Йўқ, ҳамма ҳам яхши гапнинг гадоси. Бир амаллаб Ҳамроқул акани изига қайтариб юборишди. Индамай йўлига кетган Ҳамроқул ака эртасига яна пайдо бўлиб, пулни сўрай бошлади. Шунда бу талашмага тўнғич ўғил Баҳодир аралашшга мажбур бўлди:

— Менга қаранг, агар аям пулни берсалар, бу уйга қайта оёқ босмайсизми?
— Гап бўлиши мумкин эмас. Мен бу ҳақда тилхат ҳам ёзиб беришим мумкин. Фақат менга соққани чўзсаларинг бола.

Ҳуллас, она-бола ундан тилхат олиб, пулни беришди, англи тин олишди. Аммо уларнинг бу хурсандчилиги узоққа чўзилмади. Орадан уч кун ўтмаёқ қай қўз билан қўришсинки, остонада қийшайганча Ҳамроқул ака турарди. Энди Баҳодир чидай олмасди:

— Қанақа одамсиз ўзи? Пулни олсам бу уйга бошқа қадам босмайман, деб ваъда берган эдингиз-ку! Бу ҳақда ҳатто тилхат ёзиб бердингиз. Яна нимага келдингиз?

— Сен ким бўлдинг, мени теграйдинг. Қоч йўлимдан, — Ҳамроқул ака шундай дейтуриб, Баҳодирга бир-икки мушт тушириб қолди. Сўнг унинг турига ўтиб, ёнбошлади. Бирор соатдан кейин ўриндан турди-да, индамай чиқиб кетди. Она-бола бир-бирлари-га термуганча қолишди. Кечқурунга Баҳодир Баҳодир онасининг ёнига борди:

— Ая, пулингиз бўлса озроқ берсангиз. Бозорга тушиб бодинг олиб сотганимкан, деб турибман. Эртаси кўни соат тонгити олтиларда Баҳодир онасидан ўн минг сўм пул олиб бозорга йўл олди...

Бекобод шаҳридаги марказий дехқон бозори. Соат эрталабки саккиз. Савдо-сотқч авжида. Сотувчилар Ҳамроқул аканинг кўнда-шунда сандироклаб юришига қўниқиб кетишган. Мана бутун ҳам у эрталаб бўлишга қарамай, «зорманд»дан тортиб олиб, бозор айлан-ни юраркан, олдиндан чиқиб қолган танишини кўрдию, қувониб кетди:

— Ие, бормисан оғайни. Менга қара, маза бўлма-япти, юзта олиб бермасанг бўлмайди.

— Эрталабдан қанақа бўларкин?

— Э-э, нима бўларди? Зўр бўлади.

Икки улфат яқин орадаги дўконлардан бирига йўл олишган вақтда, Ҳамроқул аканинг қўзи ўғай ўли Баҳодирга тушдию, феъли айнади. Одатдаги дўк-

ҳеч қарда ишласан, дадаси нафақасини олган кўни, албатта ҳозир-у нозир бўлар, пул талаб қиларди. Ичкили туғайли оиласидан ажрашган, салкам эллик ёшга кириб қолган бўлса-да, кекса отага боқиманда эди.

Ҳожиа юз берган кўни Тўлкин таниш аёлининг уйига бориб, арзон-гаров қўнбола ароқ ичди. Камига кўчада яна «отиб» олди. Маст ҳолатида отасининг уйига кириб борди. Яна пул сўради. Ота пол ювадиган ёғочни ўқталиб, эллик ёшга кириб, ўзини эплай олганган ўғлини уйдан ҳайдашга уринди. Тўлкин ёғочни унинг қўлидан тортиб олиб, ўзини аёвсиз савалашга тушди. Йикилганда кўтариб, ётоғидаги кроватга ётқизиб қўйди. «Тез ёрдам» шакириши қўнбола келтирмай, полга тўшақ солиб уйкуга кетди. Тонгга яқин уйғонганида эса... отаси йўл ётарди!

Юқоридаги ҳар иккала ҳолатда ҳам ота-болалар ўртасида меҳр-оқибатнинг сўниши билан баробар ёвузликнинг тиконли қўнати, захарли мева-си гўралаб борганини кўрамин. Ҳар иккала ҳолатда ҳам ёвузлик дарахтини ичкилик, ароқ сугориб турган. Меҳр ўрини эгаллаган ёвузлик ўғлини отасининг уйига босқинчилик уюштиришга, ўғлини отасининг жонига қасд қилишга ундаган! Бунинг тасаввур қилиш қийин. Лекин шундай фожеалар юз берди. Оғир жиноятга қўл урганлар тегишли жазога тортилди. Бироқ бу каби фожеаларнинг олдини олиш учун нима қилмоқ керак? Ҳалқимизда бир болани етти маҳалла тарбиялайди деган гап бор. Айнан ёшларни ҳуқуқбузарлик ва жиноятлардан қайтариш мақсадида маҳалла фуқаролар йиғинларида педагог тарбиячи лавозимлари жорий этилди. Улар тарбияси оғир болалар билан алоҳида шуғулланишга, фойдали машғулотларга жалб этишга даъват қилинган. Бироқ ҳозирча, педагог тарбиячиларнинг фаолиятлари қўтилган самарани бермапти. Бунинг сабабларидан бири айрим ҳолатларда улар бевоқиф ишларидан ташқари турли юмушлар билан банд бўлиб қолишяпти. Маҳалла фуқаролар йиғинлари ҳуқуқбузарликларнинг, фожеаларнинг сабабларидан бири — ичкиликбозликка нисбатан мурокасиз муҳитни ву-жудга келтиришса, ичкиликка ружу қўйганларни муҳофиза қилиб, соғлом турмуш тарзига қайтаришса, жиноятлар қамаяди.

Муҳаммадамин ТИШАБОВЕВ,
Фаргона шаҳар прокурори

пўтиса бошланди. Бу маҳаллалардан чарчаган Баҳодир унинг бу гапларига қулоқ солмай ўтиб кетди. Улар дўконга етай деганларидеда Ҳамроқул ака тўсатдан тўхтаб, шеригига қарарди:

— Ўғлини ҳафа қилиб қўйди шекилли. Бориб қачириб келгин, — деди.

Баҳодир келгандан кейин, ота-бола четга ўтиб нималаридир гаплашди. Сўнгга улфатлар, уни ҳам дастурхонга тақлиб этишди. Аммо Баҳодир вақти йўқлигини баҳона қилиб, дўкондан чиқиб кетди.

Шериклар бўлса юзтага қаноат қилмасдан, кетдан вино буюришди. Қўл ўтмай ароқ, унинг кетидан ичилган вино ўз кучини қўрсатди. Бир зумда «шерга» айлانган Ҳамроқул ака босар-тусарини билмай қолди, дўкондан чиқиди, ўтган-кетганга дағдаға қилишни бошлади. Бир оздан сўнг эса, унга халаяқит бераётган-дек бўлиб кўринган, унинг рўпарасидан чиққан «деҳ-қонларнинг махсулотларидан бир қисми бир зумда ер билан битта бўлди. Баҳодирнинг шўри қуримган бўлса, айнан шу пайтда уларга рўпара бўлармиди? Ўғай ўғлига қўзи тушган захоти Ҳамроқул ака баттар тутатди, оғзидан боди кириб шоди чиқа бошлади. Ён-атрофдаги уларни тинчлантирмоқчи бўлаётганларидеда, танишлардан бири Баҳодирга «отангн бу ердан олиб кетсанг-чи», деб қолди. Шу пайтгача отасининг дўк-пўтисасидан юраги беизиллаб қолган, қолаверса унинг ўғай бўлса-да отаси эканлиги боис, таниш-билишларининг олдида уятдан ўзини қарга қўйишни билмай юрган Баҳодир бу тўполонлардан тезроқ қутулиш мақсадида, «мен ҳозир, унга қараб туринглар», дедиди гойиб бўлди. Қўл ўтмай аллақардан «Жигули» автомашинасини бошлаб келиб, отасини бир амаллаб унга ўтқариб...

Суд Баҳодир содир этган жиноятнинг ижтимоий ҳавфлилик даражасини, муқаддам судланмаганлигини, шунинг билан бирига, айбига қисман иқдор бўлиб, қилган ишдан пушаймон эканлигини ҳамда жабрланувчининг ҳуқ-қатворини инобатга олиб, уни маълум муддатга озодликдан маҳрум этди. Биз шу ўринда Баҳодирнинг неча йилга қамалганини атай келтирмадик. Ва бу муҳим ҳам эмас. Муҳими эса, муқаддас китобларда ёзилишича, умр дега аламий бебаҳо неъмат инсонга Оллоҳ томонидан берилар, вақти келиб олиш ҳам ўзининг қўлида экан. Бас, шундай бўлган, марҳум Ҳамроқул аканинг ёши олтимдан ошганлигини ҳисобга олиб, у тенги ота-болаларнинг ёшларга бош бўлиб, фарзандлари дарвасида умр йўлдошлари билан бир-бадаллаб турмуш кечираётганликларини таъкидлаб ўтишни истар эдик. Афсуски, Ҳамроқул ака ана шундай роҳат-фароғатда ўтишни мумкин бўлган умрини ўзи ҳазон қилди.

Абдураим АБДУНАБИЕВ,
Бекобод шаҳар прокурори

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

Тошкент шаҳар прокуратураси жамоаси Ҳамза тумани прокурорининг қатта ёрдამчиси М.Салимовага падарибузруквори

Сафар САЛИМОВНИНГ

вафоти муносабати билан чўқур ҳамдардлик изҳор этади.

РОССИЯДА ЭНГ МАШХУР АВТОМОБИЛЬ

РОССИЯДАГИ автомобиль со-
тиш компаниялари ярим йиллик
сотув натижаларини эълон қилди.
Унга кўра, умумий 61044 та чет эл
автомобиллари сотилган. 6783 та
сотишдан UZDaewoo Nexia ҳамон
энг машхур марка ҳисобланмоқда.
Сўнг сотилган автомобиль мар-
калари рўйхати қуйидагича: Ford
Focus — 5244, Mitsubishi Carisma —
6783, UZDaewoo Matiz — 3241,
Toyota Corolla — 2964, Renault
Symbol — 2623. Автомобиль русум-
ларидан ташқари компанияларнинг
рейтинига келадиган бўлса, бу
борада ҳам 10024 та автомашина-
си сотилган Daewoo компанияси
биринчи ўринда турибди. 2-ўринда
Toyota ва Lexus, 3-ўринда Ford.
Кейинги ўринларни Mitsubishi,
Renault, Volvo, Nissan, Mercedes,
Audi ҳамда Opel каби компаниялар
эгаллаб турибди.

SPORT

ЛЕЙПЦИГ РҲҲАТДА

Германиянинг Лейпциг шаҳри ҳукумати Халқаро олимпия кўмитасига
2012 йил ёзи олимпиада уйинларини ўтказиш хоҳиши ҳақидаги ариза-
сини юборди. 2012 йил олимпиада уйинларини ўтказиш кутилаёт-
ган шаҳарлар қаторига, шунингдек, Нью-Йорк, Лондон, Париж, Мадрид,
Москва, Истамбул, Гавана ва Рио-де-Жанейролар ҳам даъвогарлик
қилишмоқда. Энди бу рўйхатда Лейпциг ҳам жой олди. Олимпиада
уйинлари қайси шаҳарда ўтказилиши Халқаро олимпия кўмитаси томо-
нидан 2005 йилнинг июлида эълон қилинади.

SHUNAQASI HAM BO'LADI

КУТУРГАН АЙИК

Россиядаги ҳай-
вонот боғларидан
бирида мудҳиш воқеа
юз берди. Бурбон
лақабли айик қафаси бузиб чиқиб қафас
яқинида турган аёлга ташланди. Аёлни
йиртқин чангалдан кутқаришнинг илоҳи
бўлмади. Зоопарк ходимаси шифохонада
вафот этди. Айик ҳужумига учраган яна
бир ходим ундан қочиб улгурди. Бирок у
ҳам тан жароҳатлари туфайли тезда шифо-
хонага ётқизилди. Милиция ходимлари
кутурган айикни отиб ўлдиришга мажбур
бўлдилар. Мутахассисларнинг айтишича,
айикнинг жазавга тушишига ҳавонинг жуда
исиб кетганлиги сабаб бўлган. Ҳайвонот
боғи ходимасининг ўлими муносабати билан
прокуратура жиноят иши қўзғатди.

BOOKS

«Fox Sports» телеканали шу кунларда
«Машхурликдан сўнг» деб номланган дасту-
руда профессионал бокс бўлимига оғир
вази тоифасидаги жаҳоннинг сойиб чемпи-
они Майк Тайсоннинг интервьюсини
тақдим этмоқда. Бу интервьюда «Темир
Майк» ўзини-ўзи ёмон кўришини ва ўли-
ши хоҳлаётганлигини айтган. Соиб чемпи-
оннинг рафиқаси Робин Дживенс эса
бутун дунёга турмуши мобайнида шаф-
қатсизларча зўрланганини айтган. «Мен
ҳозирги ҳаётимни кўрага қўйим йўқ. Балки
кейинги ҳаётимда менга омад кўпроқ
кулиб боқар ва мен ўзимни яхшироқ тут-
сам керак. Шу сабабли ҳам охириги пайт-
ларда мен кўпроқ кейинги ҳаётимни ўйлаб,
тезроқ у ерга равона бўлишни хоҳлап-
ман» дейди Майк. 24 июль куни Майк навбатдаги суд мажлисида жавобгар сифатида
иштирок этади. Соиб жажон чемпиони 21 июнь кунни эрталаб Бруклиндаги «Мерриот»
меҳмонхонасида икки нафар эркак ва бир аёл билан жанжаллашган. Полиция боксчини
боқсизларга ҳужум қилганлик ва жамоат тинчлигини бузганликда айболомоқда. Бу
қилишмиш учун у 1 йилга қамқоқ олиниши мумкин. Эслатиб ўтамиз: 1992 йилда у зўрлаб
номусга тегишда айбонлиб 6 йил муддатга озодликдан маҳрум этилган. Жазо мудда-
тининг ярим қисmini ўтатган, у шартли равишда озодликка чиққан. 1997 йилда Эвандер
Холифилд билан кечатган жангиде Майк рақибининг кулоғининг бир қисmini тийлаб
узиб олган. Ушбу қилишмиш учун у 3 млн. АҚШ доллари миқдорда жарима тўлаб
боксерлик лицензиясидан маҳрум этилган. 1999 йилда йўл ҳаракати оқибатида келиб
чиққан бахсда икки нафар ҳайдовчини урганликда айбонланган Майк уч йили ойна панжара
ортида ўтиришга мажбур бўлади. Темир мушлари тич турмайдиган боксчи ўтган йили
ҳозирда оғир вази тоифасидаги жаҳон чемпиони ҳисобланмиш Леннокс Льюис билан
бўладиган навбатдаги жангига бағишланган матбуот анжуманида Льюиснинг қўриқчи-
ларидан бирини ҳам урган.

«ТЕМИР МАЙК» БУ ДУНЁДАН ТҲЙИБДИ

ман» дейди Майк. 24 июль куни Майк навбатдаги суд мажлисида жавобгар сифатида
иштирок этади. Соиб жажон чемпиони 21 июнь кунни эрталаб Бруклиндаги «Мерриот»
меҳмонхонасида икки нафар эркак ва бир аёл билан жанжаллашган. Полиция боксчини
боқсизларга ҳужум қилганлик ва жамоат тинчлигини бузганликда айболомоқда. Бу
қилишмиш учун у 1 йилга қамқоқ олиниши мумкин. Эслатиб ўтамиз: 1992 йилда у зўрлаб
номусга тегишда айбонлиб 6 йил муддатга озодликдан маҳрум этилган. Жазо мудда-
тининг ярим қисmini ўтатган, у шартли равишда озодликка чиққан. 1997 йилда Эвандер
Холифилд билан кечатган жангиде Майк рақибининг кулоғининг бир қисmini тийлаб
узиб олган. Ушбу қилишмиш учун у 3 млн. АҚШ доллари миқдорда жарима тўлаб
боксерлик лицензиясидан маҳрум этилган. 1999 йилда йўл ҳаракати оқибатида келиб
чиққан бахсда икки нафар ҳайдовчини урганликда айбонланган Майк уч йили ойна панжара
ортида ўтиришга мажбур бўлади. Темир мушлари тич турмайдиган боксчи ўтган йили
ҳозирда оғир вази тоифасидаги жаҳон чемпиони ҳисобланмиш Леннокс Льюис билан
бўладиган навбатдаги жангига бағишланган матбуот анжуманида Льюиснинг қўриқчи-
ларидан бирини ҳам урган.

AUKSION

РЕМБРАНД СОТИЛДИ

«Sotheby's» аукционда Рембранднинг ноёб автопортрети
сотилади. 1634 йилда Амстердамда яшаб, машхурлик чўққисига
етган 28 ёшли расмсининг бу асарини Лас-Вегасдаги казинолардан
биринининг эгаси 11 млн. 300 минг АҚШ доллари-
га сотиб олди. Узоқ йиллар давомида бу шедевр асарни ҳеч
ким кўрмаган. Сабаби, унинг устидан ювлядагидан буюк билан
бошқа бир асар чиқилган эди. Рембранднинг мазкур ижоди
аукционда сўнгги 30 йил ичида сотилган энг қиммат асар
ҳисобланади.

YULDUZLAR HAYOTI

Супер оғир вази тоифасидаги профес-
сионал боксчи Виталий Кличко Леннокс
Льюис билан энг кучли боксчи унвонини
булиб ўтган жангиде ўзини техник нокаут
билан мағлуб бўлган деб ҳисобламайди.
Киевга қайтиб келган Кличко жавоб учра-
шувиде Льюисдан, албатта, устун келиши-
ни ва бунинг учун унда барча имкониятлар
борлигини айтди. Бу жанг 6 декабрда ўтқа-
зилмиш кутимлоқда. Унгача Кличконинг жа-
роҳати ҳам тўзалиб қолди. Кличконинг
бўлиб ўтган жанг ҳақидаги ўйлари ва режа-
лари:

— Мен бўлиб ўтган жангга юз фоиз
тайёр эдим. 21 июнь куни Льюис ўзига
катта баҳо бериб, мени менсимай хато
қилди. Омма унинг гапласига салбий му-
носабатда эканлигини ўзи ҳам яхши ҳис
этмоқда. Энди у шунақа кутула олмайдди.
Балки, менинг жангларим ўнчалик қизи-
қарли эмасдир, бироқ улар мен учун сама-
рали. Льюис қарияпти, тезлиги ҳам суст-
лашганди. Унинг 12 раунд курашишга кучи
етмайди. Шунинг учун ҳам мени бешинчи
раундгача нокаут қилишини айтган эди.
Агар шифокор жангни тўхтатмаганда, мен
ғолиб бўлардим.

— Льюис сизни нонуштада, сиз-
нинг укангизини эса тушликда еб қўйи-
шини айтган эди. Бундай ўхшатишга
муносабатингиз?

— Еса евверсин, лекин тиқилиб қоли-
ши мумкин, деганман. Льюис матбуот ан-
жуманида кенжа Кличко каттасидан қули-
роқ, голиблик учун унда имкониятлар кат-
тароқ деган. Бу борада Льюис ҳақ, Влади-
мир классик боксчи, у мендан талантли-
роқ, Мен эса сойиб қаратчи ва кикбоксин-
ман (Виталий кикбоксинг бўйича олти қар-
га жаҳон чемпиони). Балки менинг техни-
камга бунинг ҳам таъсири бордир. Рингда

укам билан учрашмагани Леннокс учун
катта бахт. Ас ҳолда Льюис учун бу жанг
аянгли тугарди.

— Жангдан сўнг омма Льюисни

Виталий КЛИЧКО:

«МЕН
ЛЬЮИСГА
ЮТҚАЗМАДИМ»

эмас сизни кўпроқ олқишлади. Жанг
сурати ҳақида фикрингиз?

— Мен натижадан эмас, жангни қандай
олиб борганимдан кўнглим тўлди. Рафе-
риларнинг ва ўзимнинг фикрим бўйича
олтинчи раундга қадар устунлик мен та-
рафда бўлди. Жангни тўхтатишга ҳеч қан-
дай зарурат йўқ эди. Жароҳат оқибатида
қўлим юмулиб қолмади. Льюиснинг ҳар
бир ҳаракатини бемалол кўраётган эдим.
Матбуот анжуманида шифокор ёнимга ке-
либ, аҳволим билан тўла танишиб, махсус
жисмоний тестларга жавоб бермаганим
учун жангни тўхтатганини айтди. Лекин
видеотасмада шифокор менга секундант-
тин ортидан бир нигоҳ ташлаб, шу билан
қийовланиб, жангни тўхтатгани кўриниб
турибди. Шу сабабли бўлиб ўтган жангда
ким ғолиб деган савол очкилигича қолди.

— Мазкур жанг учун сизга жуда
кам гонорар яъни 1,5 млн. АҚШ до-
ллари миқдорда пул тўланади. Бу сиз-
нинг феолиантизмнинг энг юқори
чўққисини ёки бундан сўнг укангиз
билан сизнинг гонорар ҳамда ютуқ-
лар борада ўсишингиз кутимлоқ-
дами?

— Усиш тўхтаётгани йўқ. Аксинча,
ри-вожланиб бормоқда. Мен профессионал-
лар ва рингга чиқиб пул ишлашман. Бироқ
ҳозир менга спорт борадаги натижалар
мўҳим. Спортга яқин кишилар менга агар
Льюисни ютсанг
катта маблағ иш-
лайсан, дейиша-
ди. Мен бир на-
рсани аниқ била-

ман, агар рингга чиқишимдан бирламчи
мақсадим пул бўлса, унда голибликни кўлга
киритолмайман. Агар сен рақибларингдан
устун бўлсанг, молиявий аҳвол ҳам зўр
бўлади.

— Спорт ишқибозлари баъзида
Льюиснинг «гирром техникаси»
ҳақида гапиршади. Яъни, унинг соч
турмаклиши учун сепиладиган лак-
нинг сочин сими мисоли қаттиқ қилиб
қўйиши ва Льюис қалласи билан зар-
балар бериши мумкин экан. Жавоб
учрашувиде сиз ҳам шундай айёр-
ликларга боришингиз мумкинми?

— Гирромликдан фойда йўқ. Жангнинг
ўз қондалари бор, уларга ҳамма бўйсун-
иш шарт. Льюис жанг мобайнида ҳақиқатан
ҳам бир неча марта қалласи билан зарба
берди. Юзини худди темир симлар би-

KO'CHMAS MULK

«Формула-1» спортнинг
маркетинг ҳуқуқлари раҳбари
Бернард Экклстоун Лондонда-
ги уйини сотувга қўйди. Уйнинг
баҳоси дунё рекордидан жой
олиши кутимлоқда. 85 млн. фунт

УЙНИНГ НАРХИ 85 МИЛЛИОН

стерлинг. Экклстоун бу уйни 2002 йилнинг февраль ойида 65 млн. фунт
стерлингга сотиб олган эди. Британиянинг The Mirror газетасининг эълон
қилишича маблағни сармоялаш мақсадида сотиб олинган бу уйда
Экклстоун бир кун ҳам яшамаган.

1995 йилда кўчмас мулк операциялари билан шугулланувчи Нассер
Халили илгари Миср ва Россия элчионалари жойлашган иккита ёнма-ён
бинони сотиб олиб, уларни бирлаштириш ва қайта таъмирлашга бир
неча миллион сарфлаган. Ҳозирда Экклстоунга тегишли бу уйда 12 та
ётоқхона, 35 метр узунликдаги бассейн, гимнастика зали, ракс зали ва
расмлар галереяси мавжуд. Бундан ташқари, ҳашаматли уйда кинозал,
сартарошхона ва 20 та автомобилни сиздига оладиган гараж бор.

85 млн. фунт стерлингга сотилаётган уй шу пайтгача сотилган уйлари-
нинг энг қиммати деб эътироф қилинмоқда. Лекин мисол учун, Билл
Гейтс ўз уйини қуриш учун бундан кўпроқ маблағ сарфлаган.

QIZIQ

ХАВФАИ ФЕСТИВАЛЬ

Испани-
ядаги анъ-
анавий
Авлия
Фермин
фестива-
лининг
тўртинчи
кунни Памплонга номли тор кўчада
бўқалар югуриши ўтказилди. Шу
кунни байрамда 12 киши жароҳат-
ланди. Улардан учтаси оғир тан
жароҳати олди. Қўзи қонга тўлган
бўқалар шохли билан бир кишининг
қорнини, боқсизининг сонини,
учинчисининг эса елкасини йиртиб
юборди. Фестиваль давомида 40
киши шикастланди.

шаҳарда ўтказилса, ўша ерда тайёрлана-
ман. Мен қаерда рингга чиқишимдан қатъ-
ий назар оилам ҳам ўша шаҳарда бўлади.
Биз Англия, Германия, АҚШ, Франция,
Испанияда яшайди. Қизим Лизаннинг Укра-
инага биринчи марта келиши. Ўғлим эса
жангдан сўнг эрталабдан мени уйғотиб
мендан кўзимга нима бўлганини сўради.
Мен унга бир амаки урди, кейин мен унга
жавоб қайтардим деб айтдим. Германияда
мени жуда яхши қабул қилишди, амери-
каликлар фуароликларини қабул қили-
шмини сўрашмоқда. Лекин бизнинг мен-
талитет бошқа.

— Льюис билан бўлган жангдан
анча олдин Голливудда олинган
«Оушенинг 11 нафар дўсти» номли
фильмда укангиз у билан рингга жанг
сахнасида суратга тушган эди. Шун-
дан сўнг ким борадада яна тақли-
лар тушатишми?

— Ҳозир бизга америкаликлар томони-
дан суратга олинаётган Россия ҳақидаги
фильмда роль тақлиб этишди. Мен тақ-
лифни рад этдим. Волода эса қузиқиб
қолди. Агар у Голливудда машхурликка
эришса, албатта ёмон бўлмайдди. Кино
қузиқ иш, лекин бир нарсаси қузиқ, маса-
лан, ўша сиз айтган кинодаги лавҳани олиш-
га икки ҳафта вақт кетган бўлса, тайёр
кинодан бу лавҳа беш сониялик жой олган,
холос (қулиб жавоб беради Виталий).

— WBO тоифасида чемпионлиқни
қўлга киритганингиздаги интервью-
ларингиздан бирини мен украинлик
ман, энди албатта украин тилини му-
каммал ўрганаман дегансиз. Бу бо-
рада олдинга сиклиши борми?

— Оилада ҳаммаимиз рус тилида сўзла-
шамиз. Ёнимдан мен билан украин тилида
сўзлаша оладиган ҳеч ким йўқ. Тил ўрга-
ниш учун эса амалиёт зарур. Бироқ она
тилимини ўрганишга бўлган умид ва ишти-
ёқим сўнмаган.

«HUQUQ» yuridik gazeta Ta'sischiilar: O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi, Toshkent shahar va Toshkent viloyati prokuraturalari, «Onun himoyasida» jurnali Gazetaning ro'yxatdan o'tish tarixi: N 00150. Nashr ko'rsatkichi — 231, 232	Bosh muharrir: ABDUXOLIQ ABDURAZZOQOV Tahrir hay'ati: Bahrididdin VALIYEV, Dilshod ISLOMOV (Bosh muharrir o'rinbosari), Jahongir SHAROFBOYEV (mas'ul kotib), Lola SHOMURODOVA, Hasan INOYATOV, Muxtor SHODMONOV	Tahririyatga kelgan qo'lyozma va suratlar egalariга qaytarilmaydi. Myalflaring fikrini tahririyat fikridan farqlanishi mumkin. Nashrimizdan ko'chirib bosilganda «HUQUQ»dan olinganligi ko'rsatishi shart. Tijorat ahamiyatiga molik materiallar ** belgisi ostida chop etiladi. Manzil: Toshkent shahri, akademik Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66. Tel.: 133-82-34, 133-64-72. Faxs: 133-26-82. E-mail: info@huquq.uz. Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.	Gazeta «Sharq» NMK bosmaxonasida o'set usulida chop etiladi. Korxona manzili: Toshkent shahar, Buyuk Taron ko'chasi, 41. Gazeta haftaning chorshanba kunlari chiqadi. Sotuvda erkin narxda Navbatchi muharrir: F.YODGOROVA Navbatchi: F.MAMASHARIPOV Bosmaxonaga topshirish vaqti: 20.00. Topshirildi: 18.00	Buyurtma Г - 606 12409 nusxada chop etildi
---	--	--	---	---